

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVOHOSPODÁRSKA FAKULTA SO SÍDLOM V
KOŠICIACH**

Evidenčné číslo: 107003/B/2021/36114651039623428

**VYUŽITIE FAKTORINGU A FORFAITINGU
V PODMIENKACH SLOVENSKEJ
REPUBLIKY**

Bakalárska práca

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVHOHOSPODÁRSKA FAKULTA SO SÍDLOM V
KOŠICIACH**

**VYUŽITIE FAKTORINGU A FORFAITINGU
V PODMIENKACH SLOVENSKEJ
REPUBLIKY**

Bakalárska práca

Študijný program:	ekonomika a manažment podniku
Študijný odbor:	ekonómia a manažment
Školiace pracovisko:	Katedra finančného riadenia podniku
Vedúci záverečnej práce:	Ing. Slavomíra Stašková, PhD.

Košice 2021

Adriána Holejová

Ekonomická univerzita v Bratislave
Podnikovohospodárska fakulta

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Adriána Holejová

Študijný program: ekonomika a manažment podniku (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Typ záverečnej práce: Bakalárska záverečná práca

Jazyk záverečnej práce: slovenský

Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Využitie faktoringu a forfaitingu v podmienkach Slovenskej republiky

Anotácia: Bakalárska práca sa zaoberá analýzou poskytovania a využívania faktoringu a forfaitingu v podmienkach Slovenskej republiky. Úvod sa zaoberá teoretickým vymedzením termínu faktoringu a forfaitingu – charakteristika, druhy, priebeh, funkcie, ciele, využitie a rozdiely. Analytická časť práce sa venuje analýze vývoja faktoringu a forfaitingu v podmienkach SR. Konkrétne zanalyzujeme faktoringový trh na Slovensku (podiel na trhu, obrat faktoringu, štruktúra a obrat faktoringových spoločností) a popíšeme cieľovú skupinu využívajúcu tento druh osobitnej formy financovania. Ďalšia časť práce sa zaoberá analýzou možnosti poskytovania a miery využívania forfaitingových služieb na Slovensku. V závere zhodnotíme súčasný stav faktoringového a forfaitingového trhu na Slovensku a ich ďalší predpokladaný vývoj.

Vedúci: Ing. Slavomíra Stašková, PhD.

Oponent: Ing. Jozef Lukáč, PhD.

Katedra: KFRP PHF - Katedra finančného riadenia podniku PHF, Košice

Vedúci katedry: doc. Ing. Jana Simonidesová, PhD.

Dátum zadania: 30.03.2020

Dátum schválenia: 30.10.2020 doc. Ing. Jana Simonidesová, PhD.

vedúci katedry

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Touto cestou si dovoľujem pod'akovať sa vedúcej školiteľke mojej bakalárskej práce pani Ing. Slavomíre Staškovej, PhD, za odbornú pomoc a cenné rady, ktoré mi poskytla pri jej vypracovaní.

ABSTRAKT

HOLEJOVÁ, Adriána : Využitie faktoringu a forfaitingu v podmienkach Slovenskej republiky – Ekonomická univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach; Katedra finančného riadenia podniku. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Slavomíra Stašková, PhD.. – Košice: PHF EU, 2021, počet strán 56.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je analyzovať možnosti poskytovania a mieru využívania faktoringu a forfaitingu, ako osobitnej formy financovania v podmienkach Slovenskej republiky. Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje jeden graf, dvanásť tabuliek a desať obrázkov. Prvá kapitola je venovaná toretickému vymedzeniu pojmov faktoringu a forfaitingu s prihliadnutím na ich históriu, charakteristiku, druhy, priebeh a porovnaní výhod a nevýhod ich foriem. V druhej časti sa charakterizuje cieľ práce. V tretej časti sme sa zamerali na metodiku práce, na jej postup a metódy skúmania. Štvrtá kapitola sa zaoberá možnosťami poskytovania faktoringu a forfaitingu ako osobitnej formy financovania v podmienkach Slovenskej republiky poskytovania faktoringu a forfaitingu vo vybraných bankách s prihliadnutím na porovnanie s inými finančnými zdrojmi poskytovanými v Slovenskej republike. Záverečná piata časť je venovaná diskusii.

Kľúčové slová:

faktoring, forfaiting, finančný trh, kapitál, náklady

ABSTRACT

HOLEJOVÁ, Adriána: Use of factoring and forfaiting in the conditions of the Slovak Republic - University of Economics in Bratislava. Faculty of Economics established in Košice; Department of Financial Management of the Enterprise. - Head of Final Thesis: Ing. Slavomíra Stasková, PhD .. - Košice: PHF EU, 2021, the number of parties 56.

The main objective of the bachelor thesis is to analyze the possibilities of providing and the use of factoring and forfaiting, as a specific form of funding under the conditions of the Slovak Republic. The work is divided into 5 chapters. It contains one chart, twelve tables and ten images. The first chapter is devoted to the Toretic Definition of Factoring and Forfaiting, taking into account their history, characteristics, types, progress and comparison and disadvantages of their forms. The purpose of the work is characterized in the second part. In the third part we focused on the work methodology, for its procedure and methods of investigation. The fourth chapter deals with the possibilities of providing factoring and forfaiting as a specific form of funding under the conditions of the Slovak Republic providing factoring and forfaiting in selected banks taking into account comparing with other financial resources provided in the Slovak Republic. Calling fifth part is dedicated to discussion.

Key words:

factoring, forfaiting, financial market, capital, costs

OBSAH

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	12
1.1 Faktoring.....	13
1.1.1 Zainteresované subjekty.....	13
1.1.2 Funkcie faktoringu	14
1.1.3 Klasifikácia faktoringu.....	15
1.1.4 Náklady faktoringu	17
1.1.5 Výhody a nevýhody faktoringu.....	18
1.2 Forfaiting.....	21
1.2.1 Klasifikácia forfaitingu	22
1.2.2 Priebeh forfaitingovej operácie	23
1.2.3 Náklady forfaitingu.....	25
1.2.4 Výhody a nevýhody forfaitingu	27
1.3 Porovnanie charakteristík faktoringu a forfaitingu.....	28
2 Cieľ práce	29
3 Metodika práce a metódy skúmania	30
3.1 Postup prác.....	30
3.2 Metódy skúmania.....	30
4 Výsledky práce	32
4.1 Poskytovanie faktoringu v podmienkach Slovenskej republiky.....	32
4.1.1 Poskytovanie faktoringu spoločnosťou Tatra banka, a.s.	32
4.1.2 Poskytovanie faktoringu spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a.s.	33
4.1.3 Poskytovanie faktoringu spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s.	34
4.2 Poskytovanie forfaitingu v podmienkach Slovenskej republiky	36
4.2.1 Poskytovanie forfaitingu spoločnosťou Tatra bankou, a.s.	36
4.2.2 Poskytovanie forfaitingu spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s.....	37
4.2.3 Poskytovanie forfaitingu spoločnosťou ČSOB, a.s.	38
4.3 Praktická aplikácia faktoringu a forfaitingu	39
4.3.1 Prípadová štúdia 1	39
4.3.2 Prípadová štúdia 2.....	40
4.3.3 Prípadová štúdia 3.....	41
4.4 Využitie faktoringových služieb v porovnaní s inými zdrojmi financovania na Slovensku za obdobie rokov 2017 – 2019.....	43
4.4.1 Medziročné zmeny aktív	44
4.4.2 Podiel jednotlivých typov spoločností	48

5	Diskusia.....	51
5.1	<i>Porovnanie faktoringového obchodu vybraných bánk</i>	<i>51</i>
5.2	<i>Podiely aktív vybraných foriem financovania</i>	<i>52</i>
	Záver	53
	Zoznam použitej literatúry	54

Zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek

Obrázok 1 Priebeh tuzemskej faktoringovej operácie	14
Obrázok 2 Priebeh forfaitingovej operácie	25
Obrázok 3 Štruktúra ceny forfaitingu	26
Obrázok 4 Medziročné zmeny aktív lízingu v období 2017 až 2019	46
Obrázok 5 Medziročné zmeny aktív splátkového financovania v období 2017 až 2019	47
Obrázok 6 Medziročné zmeny aktív faktoringových služieb v období 2017 až 2019	47
Obrázok 7 Percentuálny podiel vybraných foriem financovania za rok 2017.....	48
Obrázok 8 Percentuálny podiel vybraných foriem financovania za rok 2018.....	49
Obrázok 9 Percentuálny podiel vybraných foriem financovania za rok 2019.....	49
Obrázok 10 Podiely aktív vybraných foriem financovania v rokoch 2017 – 2019	52
Tabuľka 1 Výhody a nevýhody faktoringu.....	19
Tabuľka 2 Výhody a nevýhody bezregresného faktoringu.....	19
Tabuľka 3 Výhody a nevýhody regresného faktoringu	20
Tabuľka 4 Výhody a nevýhody tuzemského faktoringu.....	20
Tabuľka 5 Výhody a nevýhody forfaitingu	27
Tabuľka 6 Porovnanie charakteristík faktoringu a forfaitingu	28
Tabuľka 7 Výpočet faktoringového obchodu spoločnosti Všeobecnej úverovej banky	40
Tabuľka 8 Výpočet faktoringového obchodu spoločnosti Tatra banka.....	41
Tabuľka 9 Medziročná zmena aktív vybraných foriem financovania v roku 2017.....	44
Tabuľka 10 Medziročná zmena aktív vybraných foriem financovania v roku 2018.....	45
Tabuľka 11 Medziročná zmena aktív vybraných foriem financovania v roku 2019.....	45
Tabuľka 12 Porovnanie faktoringového obchodu vybraných bánk.....	51

Úvod

Momentálne je na Slovensku čoraz viac zastúpených malých a stredných podnikov na trhu, ktoré čoraz viac potrebujú financovať svoje podniky. Podstatou faktoringu je odkúpenie krátkodobých pohľadávok bez postihu alebo s postihom voči pôvodnému veriteľovi. Faktoring je v podstate nástroj financovania pre podniky. Faktoringová spoločnosť alebo banka sa stáva veriteľom a preberá od dodávateľa akékoľvek riziko, spojené s tým, že kupujúci nebude schopný alebo ochotný zaplatiť. Na druhej strane forfaiting je odkup strednodobých a dlhodobých pohľadávok splatných v budúcom období, ktoré sa využívajú prioritne pri exportnom obchode. Najvhodnejšou formou financovania je forfaiting pre firmy, ktoré potrebujú finančné krytie pohľadávok aj s poistením pri strednodobom alebo dlhodobom úvere. Využitie v ňom nájdú hlavne stavebné alebo strojárne firmy. Množstvo podnikov kvôli neochote bánk, stráca pri rôznych čerpaniach úverov svoje pôsobenie a rast na trhu. A presne kvôli tomu spoločnosti a banky poskytujú tieto druhy financovania faktoringu a forfaitingu, pri ktorom získavajú za ich pohľadávky okamžitú hotovosť, ktorú následne sprostredkujú na vybavenie a chod podniku. V spojení s touto problematikou sa budeme v bakalárskej práci zaoberať analýzou spôsobov financovania a to faktoringom a forfaitingom a ich využitia v Slovenskej republike.

V prvej kapitole bakalárskej práce venujeme základným pojmom faktoringu a forfaitingu, jeho teoretickému vymedzeniu a charakteristikám, funkciám, druhom za pomoci odbornej literatúry. Porovnáme výhody a nevýhody faktoringu a forfaitingu.

V druhej kapitole definujeme hlavný cieľ práce, a to analyzovať možnosti poskytovania a mieru využívania faktoringu a forfaitingu ako osobitnej formy financovania v podmienkach Slovenskej republiky.

Tretia kapitola sa venuje jednotlivým krokom a detailnému postupu využitých metód, ktoré sme aplikovali pri vypracovaní bakalárskej práce, ako sú logické metódy a ekonomické kategórie a ukazovatele. V tejto časti uvádzame formy výpočtov, ktoré sme následne používali pri modelových príkladoch.

Štvrtá kapitola obsahuje porovnanie vybraných bánk a ich podmienok poskytovania faktoringu a forfaitingu klientom v podmienkach Slovenskej republiky. Ďalej porovnáваме mieru využívania faktoringu v Slovenskej republike v období rokov 2017 – 2019. Analyzujeme faktoringový trh a to konkrétne podiely vybraných jednotlivých finančných

zdrojov na Slovenku za jednotlivé roky uvedeného obdobia a ich štruktúru aktív faktoringu v porovnaní s týmito zdrojmi financovania. Poukazujeme aj na medziročné zmeny faktoringových spoločností s porovnaním lízingových spoločností a splátkového financovania. Zameriavame sa aj komu sú tieto formy financovania faktoringu a forfaitingu ponúkané a aké podmienky musia byť splnené v jednotlivých bankách.

V záverečnej časti sa zamýšľame nad efektivitou prínosu týchto foriem financovania formou externých zdrojov podniku.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V tejto časti bakalárskej práce sa zameriame na pomerne nové spôsoby financovania podnikov cudzím kapitálom. Na základe určitých podmienok spolu s krytím rizík, ktoré vplývajú z pohľadávok sa tieto alternatívne formy financovania ponúkajú podnikom. Zameriame sa na faktoring a forfaiting, na ich charakteristiku, druhy, výhody a nevýhody, priebeh a náklady spolu s výpočtom (Kolektív autorov, 2004).

Faktoring sa spočiatku podobal na dnešnú províziu (podiel na zisku), pretože spočíval v prijímaní tovaru od výrobcov. Ďalším krokom vo vývoji faktoringovej inštitúcie bolo financovanie dodávateľov tovaru (úverový faktoring), postupné inkasovanie peňažných pohľadávok s prevzatím rizika a diskontovaním (úroková zrážka). V priebehu vývoja faktoringu boli jeho aktivity okrem iného: účtovnícke služby, prevzatie rizika platobnej neschopnosti dlžníka, výplata peňažných záloh na budúce pohľadávky, posúdenie bonity (ohodnotenie) dlžníkov, pôžičky na prevádzkový kapitál na ďalšiu výrobu. Po skončení druhej svetovej vojny sa faktoringová činnosť značne rozšírila a našla si cestu do západnej Európy. Tu ju propagovali prvé faktoringové inštitúcie a banky, ktoré ju začali predstavovať vo svojej ponuke. Neskôr sa objavili sa aj prvé faktoringové zväzy združené v medzinárodných skupinách, ktoré prispeli k úprave zákona v oblasti faktoringu. Dnes ho už nájdeme v podobe „finančného faktoringu“ (Hyránek et al, 2010, s. 167).

Forfaiting sa vyvinul v 60. rokoch minulého storočia v krajinách západnej Európy ako reakcia potrieb exportérov financovania ich obchodov. Je označovaný ako metóda financovania strednodobých a dlhodobých pohľadávok, poskytovaný najčastejšie v súvislosti s vývozom zariadení, investičných celkov, strojov v relatívne vysokej hodnote (Schneck, 2006).

Časom sa forfaitingové možnosti rozšírili od lehoty financovania až do charakteru služieb a tovarov, pre ktoré je dostupný. Forfaitingové služby sú poskytované komerčnými bankami, špecializovanými inštitúciami a podobne. Momentálne je najmladšou formou alternatívnou financovania (Machková, 2007).

1.1 Faktoring

Charakteristiku faktoringu môžeme vnímať ako krátkodobé financovanie podniku v zahraničnom a tuzemskom obchode. Vzniká na základe zmluvy o odkupe krátkodobých pohľadávok a ich vznik je z poskytnutia nezabezpečeného obchodného úveru. (Hyránek - Janošová, 2009).

Faktoring je forma financovania a je najmä určená právnickým osobám (dodávateľom tovarov a služieb), ktorí majú zabezpečených odberateľov. Faktúra je ich odkupovanou pohľadávkou spolu s inými dokumentmi patriacimi ku konkrétnej dodávke (Schlossberger - Soldánová, 2007).

Pohľadávky sú finančné nároky podniku za predané výrobky, tovary alebo služby. Rozdeľujeme ich podľa doby splatnosti na dlhodobé a krátkodobé. Krátkodobé pohľadávky sú pre podnik rozhodujúce (Ďurišová - Jacková 2007).

Banka realizujúca faktoring odkupuje krátkodobé pohľadávky splatné do jedného roka vyplývajúcich z predaja tovarov a služieb. Ide v zásade o bezregresné odkúpenie pohľadávky (zahrňuje odkup pohľadávok bez spätného postihu predávajúceho veriteľa). Ak by dlžník nedokázal splácať svoje záväzky z faktoringu nemôže banka požadovať vyplatenie od pôvodného majiteľa pohľadávky (Beňová, 2005).

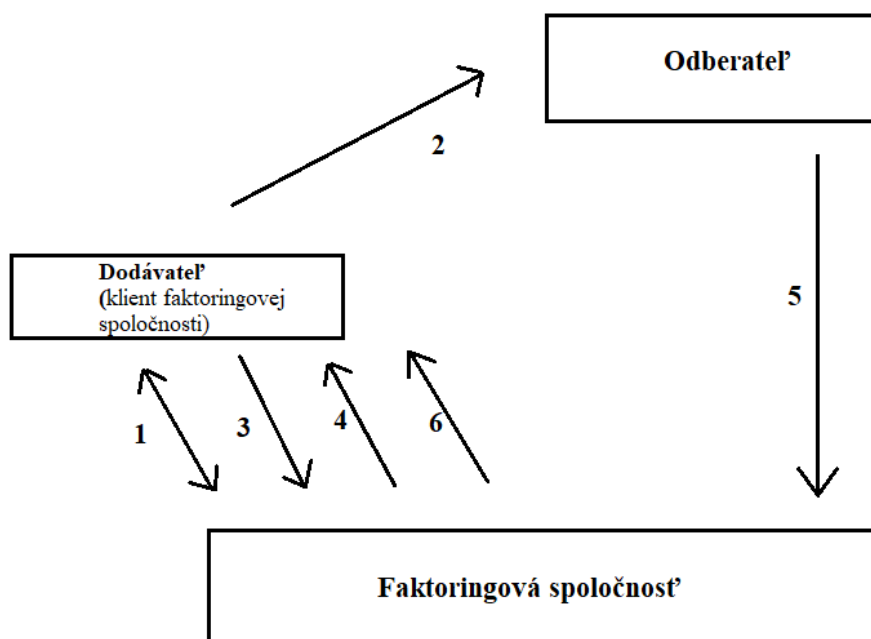
1.1.1 Zainteresované subjekty

Faktoring je osobitná forma krátkodobého financovania, ktorý predstavuje odpredaj pohľadávky dodávateľovi voči odberateľovi faktoringovej organizácii, ktorá sa stará o jej inkaso (vklad) (Stuchlová, 2005).

Z uvedeného výkladu môžeme povedať, že zainteresovanými subjektmi sú:

- veriteľ (dodávateľ tovaru, vývozca) - predstavuje klienta faktoringovej spoločnosti, a svojím odberateľom poskytuje tovar alebo služby,
- dlžník (odberateľ tovaru, dovozca) – nakupuje tovary a služby od dodávateľa a zaväzuje sa za nich zaplatiť v dobe ich splatnosti,
- faktoringová spoločnosť (označovaná v literatúre ako „faktor“) – umožňuje svojím klientom prístup k finančným prostriedkom pred splatením pohľadávky. Zastrešuje úverové riziko a zároveň poskytuje poradenské služby (Puchá, 2006).

Ako uvádza Podolák, a kol. 2007, sa faktoringová operácia uskutočňuje na návrh veriteľa špecializovanou finančnou inštitúciou a to odkupom záväzku dlžníka.

Obrázok 1 *Priebeh tuzemskej faktoringovej operácie*

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Dvořák (2005).

V prvom rade dodávateľ a faktoringová spoločnosť uzavrujú zmluvu. V bode dva dodávateľ a odberateľ uzavrujú obchodnú zmluvu či objednávku a taktiež dodávateľ vystavuje faktúru za tovar alebo služby. Pri treťom bode faktúry a iné doklady, ktoré sú potrebné pre faktoringovú spoločnosť im poskytuje dodávateľ. Faktor čiže faktoringová spoločnosť platí dodávateľovi preddavok v bode štyri. Pre faktoringovú spoločnosť platí faktúru na účet odberateľ, v bode päť. Šiesty bod vyjadruje, že faktoringová spoločnosť uhradza rozdiel medzi vyplatenou sumou v preddavku a nominálnou hodnotou pohľadávky dodávateľovi.

1.1.2 Funkcie faktoringu

Factoring je niekedy ponímaný, že je využívaný v podnikateľskej aktivite len ako finančný zdroj, ale však plní aj 3 základné funkcie a to sú:

- finančná funkcia – pri ktorej veriteľovi vypláca faktoringová spoločnosť 80 % za pohľadávku (pred je lehotou splatnosti) z jej hodnoty vo výnimočných prípadoch až do 100 % z ceny pohľadávky, formou kontokorentného úveru. Provízia a úroková sadzba predstavujú náklady na faktoringovú operáciu. Likviditu a platobnú schopnosť veriteľa ovplyvňuje realizácia faktoringovej operácie,
- záručná funkcia – pri prevzatí (odkúpení) pohľadávky, preberá faktoringová spoločnosť všetky riziká bez spätného postihu od veriteľa (predajca pohľadávky), okrem prípadov ak veriteľ porušil zmluvné podmienky, napr.: nekvalitný tovar, vady na tovare. Riziková provízia (decledere) účtovaná faktorom (faktoringová spoločnosť) za prevzatie rizika je od 0,5 % do 3 % z hodnoty pohľadávky,
- inkasná funkcia – priamo nadväzuje na funkciu záručnú. Faktoringová spoločnosť (faktor) je v prípade nesolventnosti dlžníka povinná zaplatiť odkúpenú pohľadávku, ale súbežne s tým začína inkasné konanie. Za nezaplatenie pohľadávok nesie riziko faktor, ktorý zasiela upomienky a vymáha dlh,
- predmetom faktoringovej zmluvy sú podmienky a prístupy riešenia inkasa, vymáhania a úhrady pohľadávky. Veriteľovi, ktorý predal pohľadávku pri faktoringu je faktoringová spoločnosť povinná zaplatiť v lehote:
 - a) 30 – 60 dní, vo výnimočných prípadoch 120 dní po splatnosti pohľadávky namiesto dlžníka,
 - b) 5 – 15 dní od dátumu splatnosti pohľadávky namiesto dlžníka ak pri faktoringu s lehotou splatnosti je doba splatnosti kratšia pre faktoringovú spoločnosť (Podolák a kol., 2007).

1.1.3 Klasifikácia faktoringu

Faktoring môže nadobúdať rôznorodé podoby, ktoré sa môžu mať rozdiel v niektorých aspektoch faktoringových prípadov.

Podľa rozsahu služieb poskytovaných faktoringovou spoločnosťou delíme faktoring do dvoch základných skupín (Machková, 2010):

1. regresný - takzvaný nepravý faktoring, pri ktorom si faktor overí bonitu odberateľov, ale neprevezme riziko v ich prípadnej neschopnosti. Úverovým nositeľom rizika je dodávateľ,
2. bezregresný - zahrňuje odkup pohľadávok bez spätného postihu predávajúceho veriteľa. Základom je prevzatie všetkých rizík spojených s pohľadávkou faktoru.

Riziko platobnej nespôsobilosti alebo nevôle nesie do výšky limitov stanovených pre jednotlivých odberateľov faktoringovej spoločnosti. Náklad s využitím tejto formy faktoringu sa zvyšuje o odmenu za prevzatie rizika.

Z aspektu, či je faktorovaním pohľadávky informovaný dlžník, sa faktoring člení na:

1. zjavný - v prospech faktoringovej spoločnosti je oboznámený odberateľ o priebehu jeho záväzku. Danú skutočnosť oboznamuje faktúra, ktorá sa uvádza v doložke o cesii (predaj pohľadávky),
2. skrytý, tichý- charakteristikou tohto druhu predpokladáme, že odberateľ nie je informovaný o faktoringovej zmluve a to dovtedy, kým odberateľ neuhradí pohľadávku dodávateľovi. Ak sa tak stane, dodávateľ prenáša dlžnú čiastku v prospech faktora (Kolektív autorov 2004).

Pokiaľ ide o prechod tovaru a finančných tokov, faktoring sa rozdeľuje na:

1. domáci - takzvaný tuzemský faktoring, sa týka dodávateľa, odberateľa a faktora, ktorí pôsobia na území jedného štátu. Ide o odkup, financovanie, správu a inkaso pohľadávok, ktoré vznikli na základe dodávok tovaru či služieb tuzemským odberateľom. Tuzemský faktoring privátne rieši finančnú funkciu,
2. medzinárodný - pre medzinárodný obchod je použitie faktoringu najviac využité kvôli opätovným dodávkam tovaru ustavičnému okruhu odberateľov na určitom trhu. Ide o rovnaký princíp ako pri tuzemskom faktoringu. Zvyčajne sa uplatňuje faktoring v systéme dvoch faktorov (faktoringových spoločností) – export a import faktora:
 - a) systém dvoch faktorov,
 - b) priamy exportný faktoring,
 - c) priamy importný faktoring,
3. back-to-back faktoring - pokiaľ ide o financovanie, kde dochádza ku kombinácii domáceho a medzinárodného faktoringu, nazývame túto variantu ako Back-to-back faktoring. Zvyčajne sa využíva vo vzťahu medzi materskou a dcérskou spoločnosťou, kde tento faktoring dovoľuje dcérskej spoločnosti prefinancovanie faktúr od materskej spoločnosti (Máče, 2006).

Krištofík (2010) radí k základným druhom faktoringu :

1. úplný faktoring (main – line factoring) – druh faktoringu , ktorý sa najčastejšie vyskytuje. Od dodávateľa odkupuje pohľadávky za nominálnu sumu, z ktorej si následne odpočíta províziu, realizuje administráciu správy pohľadávok, vedie účtovníctvo, zabezpečí poistenie, vybavuje colné povolenia pri zahraničných zásielkach, vedie výkazy pri predaji tovaru, vykonáva inkaso pohľadávky, získava informácie o odberateľovi aj dodávateľovi, vymáha pohľadávky a zasiela upomienky, pre svojho klienta hodnotí rizikovosť odberateľa.
2. Dôverný faktoring (confidential factoring) – obmedzuje sa na dôverné (vybrané) pohľadávky, z jeho pohľadu inkasovateľné. Odmieta pohľadávky, ktoré sú nedobytné. Faktoringová spoločnosť nevykonáva všetky služby ako v úplnom faktoringu.

Na základe porovnania má dôverný faktoring nižšie náklady ako úplný faktoring. Keďže dodávateľ musí financovať časť svojich pohľadávok zo svojich disponibilných peňažných prostriedkov a vykonáva aj ďalšie činnosti znižuje riziká pre faktoringovú spoločnosť (Kolektív autorov, 2004).

Faktoring sa rozdeľuje aj okrem vyššie uvedených hľadísk podľa množstva odkupovaných pohľadávok a to na:

1. faktoring jednorázový – realizuje sa odkup iba jednej pohľadávky. V praxi je málo využívaný,
2. faktoring realizovaný na základe úverového rámca – rozšírená forma financovania. Faktor uzatvorí zmluvu s dodávateľom, ktorá zároveň obsahuje aj rámec (výšku) faktorom odkupovanej pohľadávky (Schlossberger - Slodánová, 2007).

1.1.4 Náklady faktoringu

Za poskytnuté služby faktoringom sú vyžadované aj určité náklady pre tento zdroj financovania, ktorých cenu podnik platí faktoringovej spoločnosti. Cena je zložené z:

- úrokovej sadzby – väčšina prípadov kde je faktoring spojený s predfinancovaním. Na úrovni sadzieb krátkodobých úverov zodpovedá výška úrokových sadzieb.
- faktoringovej provízie – pokrýva poskytujúcej spoločnosti náklady spojené s prevzatím

- úverového rizika odberateľa a zároveň náklady spojené s jeho spracovaním, ktoré sa pohybujú v rozmedzí 1,2 – 3 % z faktoringovej pohľadávky (Radová, 2009).
Odmena faktora tvorí časť nákladov na faktoring, ktorá je vyjadrená v percentách alebo sadzbe poplatku za vykonané úkony.

Odmena závisí od:

- priemernej hodnoty faktúr a na ich počte vo vzťahu k jednotlivým klientom dodávateľa,
- preberaných rizík s bonitou odberateľa aj dodávateľa. Zahŕňa sa tam riziko nákladov na súdne konanie, upomienky a nezaplatenia časti pohľadávok a pod. (Kolektív autorov, 2004).

Provízia pre faktora (faktoringovú spoločnosť) predstavuje dve zložky:

- prvá riziková zložka - vyplýva z prevzatia úverového rizika faktoringovou spoločnosťou (iba pri regresnom faktoringu). Posudzuje sa bonita odberateľa, objem pochybných pohľadávok k celkovému obratu, platobná morálka, počet reklamácií a pod. (Radová, Dvořák, Málek 2007),
- druhá riziková zložka - podstatou sú náklady spojené so spracovaním faktoringu. Zahŕňajú administratívne práce ich rozsah a prácnosť a ďalšie činnosti spojené s faktoringom. Ovplyvňuje ju počet odberateľov, počet a priemerná výška pohľadávok, doba splatnosti, celkový ročný obrat a pod. Faktoringová provízia je približne od 0,2 % do 3 % výšky fakturovanej pohľadávky (Dvořák, 2005).

1.1.5 Výhody a nevýhody faktoringu

Faktoring je financovanie krátkodobých pohľadávok z obchodného styku, t. j. banka odkúpi odberateľské faktúry od dodávateľa (klienta), pričom banka poskytuje do 90 % nominálnej hodnoty faktúry pri postúpení pohľadávky na banku. Rozdiel medzi financovanou a uhradenou sumou pohľadávky, banka prevádza na účet klienta po zaplatení pohľadávky odberateľom. Pri splnení stanovených kritérií odkupuje banka pohľadávky až do výšky 100 % ich nominálnej hodnoty.

S poskytovaním faktoringu sú preto spojené určité výhody ale aj nevýhody. V tabuľke uvedieme základné výhody a nevýhody poskytovania faktoringu (Mintál, 2008):

Tabuľka 1 Výhody a nevýhody faktoringu

výhody	nevýhody
- limit financovania je pri faktoringu spravidla vyšší ako pri klasickom kontokorentnom úvere,	- je potrebné mať vysoké obraty,
- výška poskytnutých financií je podmienená výškou predaja podniku, pričom zvyšovaním predaja rastie aj objem poskytnutých finančných prostriedkov,	- nutnosť mať stabilnú dodávateľsko-odberateľskú zmluvu,
- faktoring nie je úver, preto nezvýši vašu úverovú angažovanosť,	- hlavnou nevýhodou je jeho samotná cena, kde sú vysoké náklady vo forme poplatkov,
- zlepšenie platobnej disciplíny odberateľov,	- v porovnaní s inými formami podobných zdrojov ako napríklad úver je o niečo vyššia
- u dodávateľov je možné získať zľavy za rýchle zaplatenie záväzkov.	

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Mintál, 2008.

V nasledujúcich tabuľkách sme sa rozhodli porovnať výhody a nevýhody jednotlivých foriem faktoringu, nakoľko každá forma sa odlišuje svojím charakterom a z každej plynú iné výhody a iné nevýhody.

Tabuľka 2 Výhody a nevýhody bezregresného faktoringu

bezregresný (pravý) faktoring	
výhody	nevýhody
- faktoringová spoločnosť preberá riziko nezaplatenia pohľadávok je prenesené na faktoringovú spoločnosť,	- bezregresný faktoring je drahší ako klasický faktoring kvôli jeho nevyhnutnému poisteniu,
- firma sa nemusí starať o správu faktúr.	- faktoringové zmluvy sa podpisujú na niekoľko mesiacov až rokov,
	- zvyčajne malé a stredné podniky nemajú dostatočne veľký objem faktúr aby na mohli využiť služby faktoringu.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Meluzín, 2014.

Tabuľka 3 Výhody a nevýhody regresného faktoringu

regresný (nepravý) faktoring	
výhody	nevýhody
- má nižší úrok ako bezregresný faktoring,	- firma stále nesie riziko nezaplatenia pohľadávok,
- firma nie je povinná zadlžiť sa bežným úverom alebo kontokorentom.	- firma sa musí viazať na niekoľko mesiacov či rokov,
	- stredné, malé či začínajúce podniky nemajú dostatočnú bonitu na to, aby mohli využiť financovanie pomocou faktoringu.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Meluzín, 2014.

Tabuľka 4 Výhody a nevýhody tuzemského faktoringu

tuzemský faktoring	
výhody	nevýhody
- uvoľnením strednodobých pohľadávok stabilizuje cash-flow,	- tuzemský faktoring nejde využiť pri zahraničných odberateľoch
- nie je potrebné brať v úvahu výmenné kurzy ako pri exportnom faktoringu,	- faktoringová zmluva sa väčšinou uzatvára predom
- firma sa nemusí zadlžovať napríklad podnikateľským úverom.	

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Meluzín, 2014.

1.2 Forfaiting

Predstavuje odkup strednodobých a dlhodobých pohľadávok forfaitingovou spoločnosťou (forfaitérom), pri ktorej sa jedna zmluvná strana zaväzuje vykonať službu, alebo dodať tovar za dohodnutú cenu, bez možnosti opätovného návratu pohľadávky veriteľovi ak by bol dlžník platobne neschopný. Odkup sa realizuje obvykle iba zaručených pohľadávok (zmenkou, bankovou zárukou, akreditívom a pod.) Odkúpením pohľadávky forfaitér preberá celé riziko nezaplatenia importérom (odberateľom) a nemožnosťou spätného postihu exportéra (dodávateľa). Výhoda pre dodávateľa vo forfaitingu je, že nemusí mať voľný kapitál. Dodávateľ získava predajom pohľadávky od forfaitéra obchodný úver, za ktorý preberá riziká forfaitér. Preto si do svojej provízie forfaitier započíta:

- náklady spojené s finančnými operáciami,
- riziková prémia,
- diskont, úrok za obdobie od odkupu až do splatnosti pohľadávky (Finančný slovník výkladový, 2012).

Odkup strednodobých a dlhodobých pohľadávok vykonáva špecializovaný ústav, tuzemská alebo zahraničná banka pričom príjemca tejto pohľadávky (forfaitér) si nemôže pri forfaitingu uplatniť regres voči predajcovi pohľadávky (Kolektív autorov, 2004).

Predmetom forfaitingu najčastejšie sú:

- účtovné pohľadávky,
- nároky vyplývajúce z akreditívu splatných určitú dobu po videní,
- pohľadávky z obligácii, zmenkové pohľadávky, pohľadávky dlžných záväzkových listov,
- pohľadávky bánk, rizikové pohľadávky (Kolektív autorov 2004).

Podľa Dvořák (2005) predmetom forfaitingu môžu byť len pohľadávky, ktoré spĺňajú tieto hlavné požiadavky:

- zaistenie pohľadávky – sú to hlavne bankové záruky, akreditívy s odloženou splatnosťou, zmenky avalované bankou. Ide o abstraktný inštrument a musí byť zabezpečená jeho jednoduchá prevoditeľnosť. Forfaitér kupuje bankové riziko, nie podnikové riziko,

- splatnosť – nebýva kratšia ako 90 – 180 dní a môže mať maximálnu dobu splatnosti 5 až 8 rokov a prihliada sa na riziká v krajine dlžníka. Vždy sa jedná o pohľadávku s budúcou splatnosťou,
- menové hľadisko – pohľadávky kupujú v amerických dolároch, prípadne v inej voľnej mene. Tieto meny poskytujú pri forfaitingu forfaitérovi refinancovať pohľadávky na medzinárodných finančných trhoch a má na výber rôznorodé likviditné inštrumenty k zabezpečeniu oproti úrokovým alebo menovým rizikám,
- výška pohľadávky – býva od 150 až 200 tisíc amerických dolárov, ale býva aj forfaiting s nižšími pohľadávkami.

Pri odkupe pohľadávky prepláca a účtuje určitú zľavu, kde zráža tzv. diskont forfaitér. Forfaitér môže následne odkúpenú pohľadávku predať ďalej (Knatenerová, 2016). O forfaitingu ako jednej z nových foriem financovania sa začali banky zaujímať z dôvodu dosahovania vyšších marží ako pri klasických úveroch. Možnosť vysokých marží vytvára hlavne sekundárny trh, čo však samozrejme zostáva tajomstvo banky. Ale nie každá banka realizuje tieto obchody. Forfaiting ako investíciu svojho kapitálu používajú niektoré banky, iné sa zaoberajú len obchodovaním. Schopnosť absorbovať riziko pri kolísaní úrokových sadzieb musí mať každá banka, ktorá chce vstúpiť na forfaitingový trh a relatívne silnú pozíciu na trhu, keďže odkúpenie sa realizuje fixnými sadzbami (Hyránek 2010).

1.2.1 Klasifikácia forfaitingu

Forfaiting má niekoľko charakteristických znakov. Jeho podstatou je úplne prevzatie pohľadávky, ktoré sú zaistené zmenkou alebo ďalšími spôsobmi (Belás, 2010).

Najrozšírenejšie druhy forfaitingu sú:

- exportný forfaiting – financuje vývoz. Uskutočňuje sa pri nej odkup pohľadávky vo voľne vymeniteľnej mene. Forfaitér môže zrealizovať odkup pohľadávok ak akceptuje zabezpečenie vybranými bankami. O cesii (prevode) pohľadávky nebýva odberateľ oboznámený, informuje sa iba jeho banka. Na účet forfaitéra banka realizuje finančnú platbu. Od odovzdania dokumentov je uhradená exportérovi pohľadávka od forfaitéra a to v lehote 2 až 3 dní, bez ohľadu na platbu dlžníka (Medved', 2012),
- dovozný forfaiting – financuje dovoz. Vyskytuje sa v dvoch variantoch:

1. tuzemský dovozca dováža tovar na úver a zahraničný exportér predáva pohľadávku forfaitérovi. Tým dovozca má tovar na dodávateľský úver,
 2. tuzemský dovozca získa tovar na poskytnutý dodávateľský úver a paralelne vystavuje vlastnú zmenku s avalom prijateľnej banky. Forfaitér následne odkúpi túto zmenku a tým zaplatí zahraničného dodávateľa,
- finančný forfaiting – vystaví sa vlastná zmenka s avalom akceptovateľnej banky a tým získa tuzemská spoločnosť devízový úver. Následne ju predá forfaitingovej spoločnosti za diskontnú sadzbu, ktorá je obvykle do 24 hodín vyplatí (Hyránek, 2010).

Podľa realizácie rozdeľuje (Schlossberger, Soldánová, 2007) forfaiting na:

- realizovaný na primárnom trhu – dodávateľ priamo odpredá pohľadávky forfaitingovej spoločnosti,
- realizovaný na sekundárnom trhu - je to odkup pohľadávok forfaitingovej spoločnosti od ďalšieho majiteľa. S pohľadávkami sa obchoduje medzi jednotlivými forfaitingovými spoločnosťami.

1.2.2 Priebeh forfaitingovej operácie

Forfaiting je definovaný ako krátkodobá, strednodobá a dlhodobá forma financovania, zaštrňuje sa vhodnou formou ako sú dokumentárny akreditív s odloženou splatnosťou, zmenkou avalovanou bankou (Schlossberger, Soldánová 2007).

Pozostáva z fáz:

1. Kontrakčná fáza – tu sa dohodujú medzi forfaitingovou spoločnosťou a exportérom možnosti a podmienky forfaitingu. Vzhľadom na to forfaitér požaduje od exportéra relevantné údaje (Medved', 2012).

Ktoré sú definované ako:

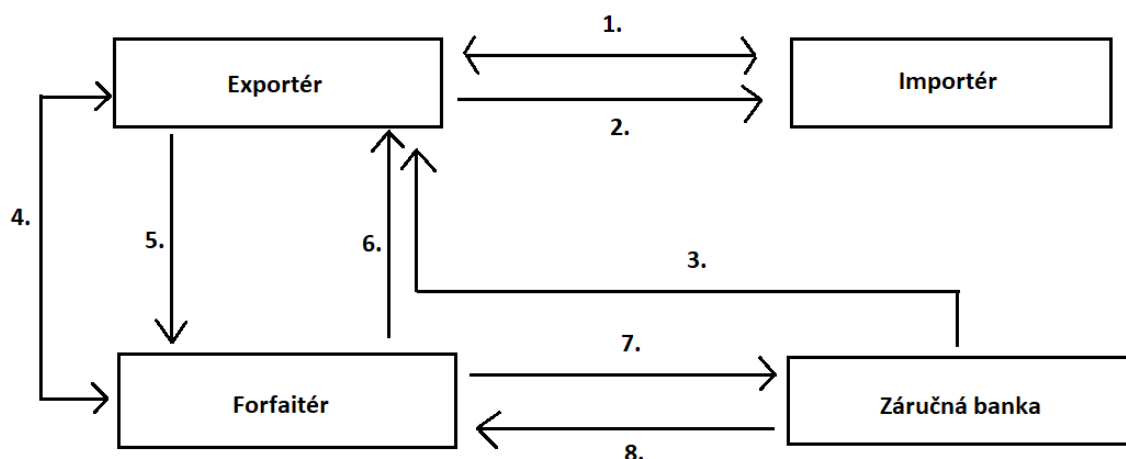
- obchodné meno dovozcu, krajina dovozcu,
- charakter tovaru, ktorý je predmetom kontraktu,
- výšku a menu pohľadávky,

- názov banky, ktorá poskytne garanciu, druh platobného inštrumentu,
- splátkový plán, podľa ktorého sa bude uskutočňovať platba,
- termín dodania tovaru (Dvořák, 2005).

2. Realizačná fáza – na základe uzatvorenej zmluvy s dodávateľom forfaitér odkúpi pohľadávku. Je vykonaný až na základe právnej záväznosti a overenia pravosti podpisov predložených dokumentov. Patrí k nim prehlásenie dlžníka o uznaní pohľadávky forfaitérovi, ktoré urobil dlžník v dobrej viere a že daná pohľadávka bude splatená v termíne splatnosti. Forfaitér na základe podpísanej zmluvy vykonáva úhradu za predmetnú pohľadávku a v dobe splatnosti pohľadávky žiada úhradu od dlžníka (Schlossberger – Soldánová, 2007).

Vystupujúce subjekty vo forfaingovom obchode:

1. importér (dlžník, odberateľ) – nakupuje tovar a má povinnosť za neho zaplatiť,
2. exportér (veriteľ, forfaitista) - dodáva tovar importérovi a tým mu vzniká pohľadávka,
3. forfaitér (špecializovaná inštitúcia) – od exportéra nakupuje pohľadávku a následne ňou disponuje,
4. záručná banka – v prípade potreby vstupuje ako garancia splatenie záväzkov svojho klienta – importéra.

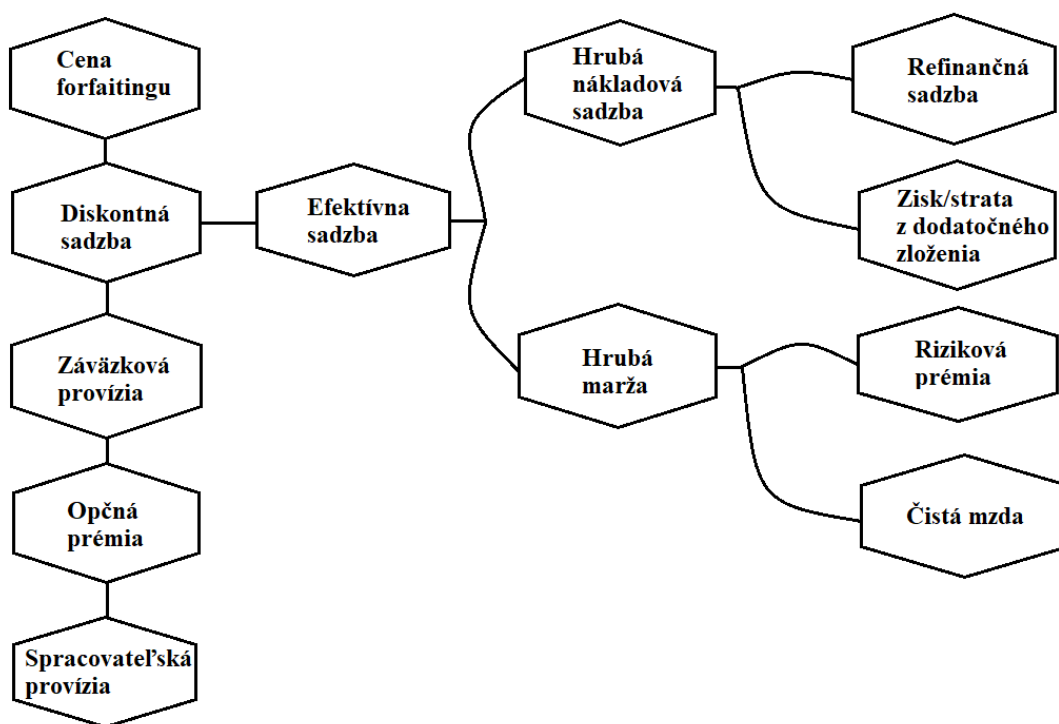
Obrázok 2 *Priebeh forfaitingovej operácie*

Zdroj: Vlastné pracovanie podľa Medved' et al., 2012.

Vyhotoví sa základná zmluva o exporte medzi importérom a exportérom. Následne dôjde k exportu tovaru. V treťom bode sa odošle schválená zmenka. Bod štyri uzavrie sa zmluva o forfaitingu. Odpredaj schválenej zmenky alebo zmeniek od exportéra dochádza v bode päť. Bod šesť, realizácia forfaitingu odkúpením forfaitéra. Inkaso zmenky pri splatnosti forfaitingovou spoločnosťou určuje bod sedem. A posledným bodom osem dôjde k uhradeniu zmenky forfaitérovi záručnou bankou.

1.2.3 Náklady forfaitingu

Cenu forfaitingu tvorí zrážka, ktorá je náklad podniku na forfaiting. To znamená, že forfaitingová spoločnosť si zráža z pohľadávkovej sumy diskont a iné ďalšie provízie a poplatky. Obrázok 5 zobrazuje štruktúru ceny forfaitingu.

Obrázok 3 Štruktúra ceny forfaitingu

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Radová, Dvořák, Málek , 2007.

Diskontná sadzba - je dohodnutá fixnou, čiže pevnou sadzbou – pohyb kurzu je riziko forfaitéra alebo premenlivou sadzbou – pohyb kurzu je riziko dodávateľa. Je určená úrovňou úrokových mier na kapitálovom trhu. Kapitál vložený forfaitérom do pohľadávky mu prinesie určitý výnos na kapitálovom trhu alebo nakupuje pohľadávky, ktoré mu umožňujú financovanie forfaitingu (Polouček a kol., 2004).

Záväzková provízia - je účtovaná forfaitérom za uchovávanie finančných prostriedkov od zjednania kontraktu do skutočného predaja platobných prostriedkov. Býva vyjadrená v percentách za rok s mesačným úročením (Dvořák,2005).

Opčná prémia – príslub opcie je spoplatnený. Znakom opcie je, že v konkrétnom časovom období, nemusí exportér akceptovať ponuku forfaitéra pretože, forfaitér nesie všetky riziká tohto obchodu bez ohľadu na to, či sa obchod uskutoční. Sadzba opcie je relatívne vysoká (Prmo,2000).

Spracovateľská provízia – je to krytie nákladov forfaitérovi a suma závisí od zložitosti forfaitingového prípadu (Medved' et al, 2010).

Podľa Radová (2007) forfaitér – forfaitingová spoločnosť si zráža pri odkúpení pohľadávky od dodávateľa určitý diskont, províziu, prípadne ďalšie poplatky. Je to na jednej strane výnos forfaitéra a na strane druhej náklady pre dodávateľa, ktorý pohľadávku predal.

1.2.4 Výhody a nevýhody forfaitingu

Poskytnutý bankový úver, exportér preberá ako hotovosť, čím nadobúda likviditu, s ktorou môže nakladať ako uzná za vhodné. Všetko riziko v dôsledku nezaplatenia v časovom horizonte, či zmeny menového kurzu a úrokových sadzieb na seba prevezme forfaitingová spoločnosť.

Vnímané výhody pre exportéra sú (Puchá, 2006):

- financovanie vždy bez regresie,
- zásobné financovanie,
- rozširovanie odbytu exportéra,
- riziko preberá banka.

Tabuľka uvádza výhody forfaitingu podľa Tkáčová (2009) a nevýhody forfaitingu podľa Hyránek (2010):

Tabuľka 5 Výhody a nevýhody forfaitingu

Forfaiting	
výhody	nevýhody
- hneď po predaji forfaitérovi je pohľadávka preplatená v diskontnej výške dodávateľovi,	- relatívne vysoké náklady
- takmer všetky riziká na seba preberá forfaitér, dodávateľ znáša len minimálne riziko,	- potreba zaopatrenia postúpených pohľadávok
- forfaitingová spoločnosť získava z takéhoto investovania zisk z investovania svojho kapitálu,	- niekedy aj potrebné nutné poistenie
- subjektom, ktorým by klasický úver nebol pravdepodobne poskytnutý môžu využívať túto formu financovania,	- pre exportéra je to vo všeobecnosti drahší spôsob financovania v porovnaní s bankovým úverom

- je tu možnosť forfaitovať celé súbory pohľadávok a je to jednoduchá a rýchla služba.
--

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Tkáčová, 2009 a Hyránek, 2010.

1.3 Porovnanie charakteristík faktoringu a forfaitingu

V prípade faktoringu ide skôr o vnútorné ekonomické obchody ako aj pri vývoznom faktoringu, pričom forfaiting je viac orientovaný najmä pre zahraničné obchody (Půlpánová, 2007). Odlišnosti jednotlivých foriem financovania uvádzame v tabuľke 6.

Tabuľka 6 Porovnanie charakteristík faktoringu a forfaitingu

Kategória porovnávania				
<i>Podstata</i>	<i>Časový horizont splatnosti</i>	<i>Odkupované pohľadávky</i>	<i>Mena</i>	
odkup pohľadávok podľa zmluvy	do 180 dní (krátkodobé)	nezaistené pohľadávky z poskytnutého dodávateľského úveru	určitého štátu	Faktoring
odkup určitých pohľadávok	od 90 dní do 8 rokov (strednodobé a dlhodobé)	zaistené pohľadávky	zameniteľná (väčšinou USD a EUR)	Forfaiting
<i>Hladina pohľadávky</i>	<i>Rozsah financovania</i>	<i>Krytie rizík</i>	<i>Podmienka poskytnutia</i>	
minimálny obrat 600 tisíc € z fakturovaných pohľadávok	80-90 % z ceny pohľadávok	podnik	dostatočná bonita odberateľa	Faktoring
150-200 tisíc USD	cena pohľadávky znížená o diskont	banka	výborná bonita ručiacej banky	Forfaiting

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Medved' et al., 2012.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom záverečnej práce je analyzovať možnosti poskytovania a mieru využívania faktoringu a forfaitingu, ako osobitnej formy financovania v podmienkach Slovenskej republiky.

Základom prvého čiastkového cieľa bolo charakterizovanie a objasnenie pojmov faktoringu a forfaitingu a tiež možnosti využívania týchto foriem financovania, ktoré sú hlavným ťažiskom predkladanej bakalárskej práce. Zobrazili sme priebeh danej domácej faktoringovej operácie a taktiež forfaitingovej operácie. Ďalej sme sa zaoberali porovnaním týchto dvoch foriem financovania ich výhodami a nevýhodami.

Oba formy financovania majú svoje výhody a nevýhody. Stanovili sme si čiastkové ciele na dosiahnutie požadovaného výsledku. Týmto sme sa snažili poukázať na výhody a nevýhody týchto foriem financovania a ich využitia. Keďže obe formy financovania sú viazané na rôznorodé podmienky, ich porovnanie nie je možné vykonať z vecného hľadiska. Ďalším z cieľov bolo porovnanie poskytovania faktoringu a forfaitingu nami vybranými bankami. Porovnali sme mieru poskytovania týchto finančných služieb v uvedených bankách.

V nami vytvorenom modelovom príklade 1 sme pri poskytovaní financovania faktoringovou spoločnosťou vypočítali celkové finančné náklady ako úrokovú sadzbu, diskontný úrok a spracovateľský poplatok. Druhý príklad sa týkal výpočtu diskontu, pri ktorom sme následne vypočítali odkúpenie pohľadávky forfaitingovou spoločnosťou od odberateľa.

V ďalšej časti sme sa venovali miere využitia ponúkaných služieb faktoringových spoločností na Slovensku za časové obdobie 2017 - 2020. Takto získané informácie porovnávame s inými zdrojmi financovania, pričom zanalyzujeme ich nárast, či prípadný pokles v medziročnej zmene v percentách. Predmetné údaje sme čerpali z Národnej Banky Slovenska (NBS) a zo štatistického bulletinu.

3 Metodika práce a metody skúmania

Táto časť bakalárskej práce je venovaná jednotlivým krokom a detailnému postupu vykonaných prác, ktorými sme dosiahli čiastkové ciele a hlavný cieľ práce. Pri vypracovaní bakalárskej práce sme využili dve skupiny metód, t. j. všeobecné logické metódy ako analýza, dedukcia, indukcia, syntéza a ekonomické odborné metódy faktoringového a forfaitingového obchodu. Všetky tieto metódy viedli k postupu celej bakalárskej práce.

3.1 Postup prác

Hlavnou témou prvej kapitoly bakalárskej práce bolo priblížiť súčasný stav faktoringu a forfaitingu v Slovenskej republike, charakteristika a porovnanie týchto dvoch foriem financovania. V druhej kapitole sme určili čiastkové ciele a hlavný cieľ práce. Štvrtá kapitola bola venovaná vybraným bankám a ich podmienkam poskytovania faktoringu a forfaitingu. Na základe týchto poznatkov sme vytvorili modelový príklad pre výpočet faktoringového a forfaitingového obchodu v podmienkach Slovenskej republiky. A na záver štvrtej kapitoly sme v rozmedzí rokov 2017 - 2019 porovnali celkové využitie faktoringových spoločností na Slovensku v porovnaní s inými zdrojmi financovania.

Preštudovaním odbornej literatúry sme získali základný postup pri písaní bakalárskej práce. Ako sme už uviedli hlavnou témou bakalárskej práce je faktoring a forfaiting a vzhľadom na to, že neexistuje presná legislatíva, ktorá upravuje definíciu forfaitingu na Slovensku nevieme presne určiť ako ich banky definujú vo svojom portfóliu. Informácie, ktoré sme získali sme čerpali z dostupných slovenských a zahraničných publikácií a tiež z webových stránok a výročných správ uvedených bánk a spoločností.

3.2 Metódy skúmania

V bakalárskej práci sme používali rôzne logické metódy skúmania. Medzi najdôležitejšie považujeme tieto konkrétne metódy:

- analýza – vďaka tejto metóde sme urobili rozbor jednotlivých častí poznatkov z teoretickej časti práce financovania faktoringom a forfaitingom na ich

jednotlivé zložky, aby sme tak ľahšie porozumeli týmto formám financovania,

- dedukcia – na základe poznania všetkých zistených javov, sme vyvodili logické skutočnosti, ktoré sme zapracovali v bakalárskej práci,
- indukcia – táto metóda umožnila reduktívne usudzovanie, na základe ktorého sme využili indukciu pri tvorbe hypotéz a teórií,
- syntéza – pomocou syntézy sme všetky jednotlivé kapitoly bakalárskej práce zhrnuli v záverečnej časti, ktorým sme dosiahli ucelené poznatky (Fetisová a kol. 2009).

Ekonomické kategórie a ukazovatele zaoberajúce sa faktoringom a forfaitingom boli druhou skupinou metód skúmania. V rámci týchto metód sme použili tieto formy výpočtu (Hyránek – Jánošová, 2009):

- výpočet úroku:

$$\text{úrok} = \text{nominálna hodnota faktúry} \times \text{lehota splatnosti dní} \times \text{úroková sadzba} / 360,$$

- výpočet spracovateľského poplatku:

$$\text{spracovateľský poplatok} = \text{úroková sadzba} \times \text{nominálna hodnota faktúry},$$

- výpočet celkových finančných nákladov:

$$\text{celkové finančné náklady} = \text{diskontný úrok} + \text{spracovateľský poplatok},$$

- výpočet diskontu:

$$\text{diskont} = \text{fakturovaná suma} \times \text{dĺžka zmluvy v rokoch} \times \text{diskontná sadzba v tvare desatinného čísla},$$

- výpočet odkúpenia pohľadávky:

$$\text{cena odkúpenia} = \text{fakturovaná suma} - \text{diskont}.$$

Na presné výpočty a presné vyhodnotenie výpočtov sme používali všetky spomínané metódy skúmania, ekonomické, či logické.

4 Výsledky práce

Následne sme vlastným výberom vybrali z bánk na Slovensku troch adeptov, pomocou ktorých budeme porovnávať ich poskytované typy financovania faktoringom a taktiež podmienky, ktoré musia byť dodržané pri financovaní faktoringom.

Čo sa týka forfaitingu na Slovensku neexistuje presná legislatíva, ktorá upravuje definíciu forfaitingu. V nasledujúcej časti, ktorá bude venovaná financovaniu forfaitingom, vymenujeme ponuky troch vybraných bánk, ktoré poskytujú forfaiting a faktoring. Následne premietneme modelový príklad na faktoringový a forfaitingový obchod.

4.1 Poskytovanie faktoringu v podmienkach Slovenskej republiky

V tejto podkapitole záverečnej práce sa budeme venovať vybraným ponukám vyžívania faktoringu ako osobitnej formy financovania v podmienkach Slovenskej republiky. Konkrétne na základe vlastného výberu popíšeme podmienky využívania faktoringu vo vybraných troch bankách, t. j. v Tatrabanke a.s., Slovenskej sporiteľne a.s. a vo Všeobecnej úverovej banke a.s..

4.1.1 Poskytovanie faktoringu spoločnosťou Tatra banka, a.s.

Tatra banka, a.s. je prvou súkromnou bankou na Slovensku. V mnohých prípadoch sa táto banka označuje za lídra inovácií a prináša svojim klientom množstvo užitočných novinek, ktoré im zjednodušia život. Medzi ponúkané služby patrí aj financovanie malých a stredných podnikov faktoringom. Medziročne obraty Tatrabanky a.s. v oblasti faktoringu narastajú, čím patrí medzi lídrov na trhu, nakoľko ponúkajú jednoduchý spôsob financovania krátkodobých pohľadávok z obchodného styku pred lehotou ich splatnosti.

Tatra Banka, a.s. ponúka tieto formy financovania faktoringom:

- bezregresný faktoring – odkúpenie pohľadávok bankou, pri ktorej banka zabezpečí klienta proti platobnej neschopnosti alebo nevôli odberateľa tým, že prevezme riziko na seba,

- regresný faktoring – odkúpenie pohľadávok bankou so spätným postihom na spoločnosť podniku/klienta , pri ktorom podnik/klient ručí za riadne splnenie pohľadávky odberateľom.

Podmienky pre získanie faktoringu od Tatra banky, a.s. podnikom sú nasledovné:

- musí predávať s odloženou splatnosťou viac ako 14 dní,
- musí použiť hladkú platbu ako platobnú podmienku,
- musí predložiť banke na financovanie obchodné pohľadávky voči akceptovateľným odberateľom vo výške aspoň 300 000 EUR ročne (Tatrabanka, 2020).

Základné podmienky na uzatvorenie faktoringovej zmluvy spoločnosťou Tatra banka, a.s.:

1. klient musí vyplniť žiadosť o faktoring, ktorý je dostupný vo forme formulára na internetovej stránke Tatrabanky ak chce využívať faktoringové služby,
2. klient je povinný predložiť finančné výkazy za posledné dve ukončené účtovné obdobia a ukončený štvrťrok príslušného roka,
3. klient musí poskytnúť obchodné zmluvy medzi ním a odberateľmi a v prípade ak zmluvy nejestvujú, je potrebné vydať kópie objednávok a otvorených pohľadávok voči svojim odberateľom,
4. pri poistených pohľadávkach, klient predloží kópiu o poistnej zmluve,
5. taktiež je povinný poskytnúť informácie o vlastnej firme (Tatrabanka, 2020).

4.1.2 Poskytovanie faktoringu spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a.s.

Slovenská sporiteľňa, a.s. je banka s najdlhšou tradíciou sporiteľníctva. Patrí medzi najväčšie komerčné banky na Slovensku, s úplnou devízovou licenciou a povolením na vykonávanie hypotekárnych bankových obchodov. Klientom poskytuje širokú škálu produktov a služieb. Jednou zo služieb, ktoré ponúka je aj financovanie faktoringom.

Slovenská sporiteľňa, a.s. ponúka tieto dve formy financovania bezregresným faktoringom:

- bezregresný faktoring bez spoluúčasti – postupovanie pohľadávok banke, pri ktorom banka preberá riziko insolventnosti alebo neochoty zákazníka platiť. Banka garantuje úhradu odplaty za postúpenie pohľadávky pri garančnej udalosti až do výšky 100% protihodnoty,
- bezregresný faktoring so spoluúčasťou – rovnaké ako pri bezregresnom faktoringu bez spoluúčasti až na to, že banka garantuje úhradu odplaty za postúpenie pohľadávky pri garančnej udalosti do výšky protihodnoty určenej odpočítaním dohodnutej spoluúčasti.

Podmienky pre získanie faktoringu od Slovenskej sporiteľne, a.s. podnikom sú nasledovné:

- musí predávať s odloženou splatnosťou od 14 do 180 dní,
- vypísať formulár.

Podľa sídla zákazníka poskytuje Slovenská sporiteľňa aj tuzemský a exportný faktoring. Základné podmienky pre uzatvorenie faktoringovej zmluvy spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a.s. sú že, zmluva sa uzatvára medzi bankou a klientom na základe rámcovej faktoringovej zmluvy, v ktorej sú dohodnuté konkrétne podmienky poskytovania príslušného druhu a typu faktoringu, na základe ktorej sa uzatvárajú zmluvy o postúpení pohľadávky klienta voči konkrétnemu zákazníkovi. Banka po analýze predložených údajov od klienta uzavrie faktoringovú zmluvu do piatich až siedmich dní tak, že klient môže začať s okamžitou cesiou pohľadávok (Slovenská sporiteľňa, 2020).

4.1.3 Poskytovanie faktoringu spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s.

Všeobecná úverová banka, a.s. (VÚB Factoring, a.s.) je druhá najväčšia banka a jediná univerzálna banka s licenciou na poskytovanie plného rozsahu bankových služieb obyvateľstvu, firemným a inštitucionálnym klientom. Ťažiskom ponuky sú hypotekárne úvery, ale taktiež aj vedľajšie služby ako je napríklad faktoring.

Všeobecná úverová banka, a.s. ponúka tieto formy financovania faktoringom:

- tuzemský faktoring, ktorý ponúka vo forme bezregresného alebo regresného faktoringu – špecializuje sa na urýchlenie hotovostných tokov klienta spomalených v dôsledku predaja s odloženou splatnosťou,
- vývozný faktoring – zameriava sa na zlepšenie hotovostných tokov spomalených v dôsledku predaja s odloženou splatnosťou,
- dovozný faktoring – klientovi umožňuje kupovať tovar od zahraničných dodávateľov s odloženou splatnosťou bez toho, aby klient musel otvárať akreditív, bankovú záruku alebo vystavovať zmenku,
- nákupný faktoring – banka uhrádza záväzky voči dodávateľom, čím umožňuje predĺžiť lehotu splatnosti záväzkov, vyplývajúcich z dodávateľských vzťahov,
- správa pohľadávok – banka zabezpečuje prehľadné analýzy predaja a platobnej disciplíny odberateľov.

Podmienky pre získanie faktoringu od Všeobecnej úverovej banky, a.s. podnikom sú nasledovné:

- pravidelný dlhodobý predaj,
- predaj s odloženou splatnosťou viac ako 14 dní,
- platobnou podmienkou je hladká platba,
- obrat predaja za rok viac ako 350 000 EUR (Všeobecná úverová banka, 2020).

Základná podmienka pre uzatvorenie faktoringovej zmluvy spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s. je, že klient musí banke poslať vyplnený formulár, ktorý je verejne dostupný a následne po prijatí formulára banka kontaktuje klienta o ďalších podmienkach pre uzatvorenie zmluvy (Všeobecná úverová banka, 2020).

4.2 Poskytovanie forfaitingu v podmienkach Slovenskej republiky

Väčšina bánk a forfaitingových spoločností si rôzne vysvetľuje pojem forfaiting. Niektoré banky pokladajú za bežný forfaiting odkup zabezpečených, či nezabezpečených pohľadávok, dokumentárnym akreditívom alebo zmenkou.

Práve pre nejednotnosť definície forfaitingu na Slovensku, nevieme presne odlíšiť ako si ho forfaitingové spoločnosti a banky vysvetľujú, kvôli chýbajúcej legislatíve o definícii forfaitingu na Slovensku. Tieto obchody nie sú jasné a táto podkapitola nebude môcť byť štatisticky podaná zo žiadnych výkazov poskytujúcimi bankami pre centrálnu banku.

Rovnako ako v prípade faktoringu aj táto časť bakalárskej práce bude zameraná na poskytovanie forfaitingu vybranými tromi bankami na území Slovenskej republiky a ich následnému porovnaniu. Konkrétne sa to bude týkať banky Tatra Banka, a.s. a Všeobecná úverová banka, a.s. a Československou obchodnou bankou a.s. (ďalej aj ČSOB a.s.). Údaje budú čerpané z informácií, ktoré samotné banky majú verejne dostupné.

4.2.1 Poskytovanie forfaitingu spoločnosťou Tatra bankou, a.s.

Tatra Banka, a.s. ponúka na území Slovenskej republiky rôzne formy forfaitingu ako:

- odkúpenie pohľadávok s lehotou splatnosti dlhšou ako jeden rok,
- operatívnu formu financovania,
- odkúpenie pohľadávok bez spätného regresu,
- výška odkúpenia pohľadávok musí byť vyššia ako 30 000 EUR.

Odkupovanie pohľadávok rozdeľuje Tatra banka a.s. nasledovným spôsobom:

- zabezpečené avalovanou zmenkou,
- zabezpečené bankovou platobnou zárukou,
- zabezpečené dokumentárnym akreditívom.

Medzi výhody poskytovania forfaitingu Tatra Bankou, a.s. môžeme považovať:

- získanie likvidných finančných zdrojov po poskytnutí potrebných dokumentov,
- pohľadávky so strednodobým alebo dlhodobým charakterom, ich odkup plynúci z vývozu tovarov a služieb bez spätného regresu.

Tatra Banka, a.s. poskytuje forfaiting hlavne:

- dodávateľom a ,
- exportérom ktorí majú dlhy alebo iné záväzky voči svojim dodávateľom, pričom takto získavajú likviditné finančné prostriedky.

4.2.2 Poskytovanie forfaitingu spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s.

Všeobecná úverová banka, a.s. ponúka na území Slovenskej republiky nasledujúce rôzne formy forfaitingu:

- prevzatie platobného rizika odberateľa,
- odkúpenie pohľadávok do výšky 100 % jej hodnoty v lehote splatnosti,
- odkup pohľadávok bez spätného regresu,
- na základe dodania tovaru a služieb, odkupujú pohľadávky.

Odkupovanie pohľadávok rozdeľuje predmetná banka následne rovnakým spôsobom ako Tatra banka, a.s., t. j.:

- zabezpečené avalovanou zmenkou,
- zabezpečené bankovou platobnou zárukou,
- zabezpečené dokumentárnym akreditívom.

Medzi výhody poskytovania forfaitingu Všeobecnou úverovou bankou, a.s. môžeme považovať:

- prebratie rizika nezaplatenia pohľadávky, komerčného aj politického,

- jednoduchá zmluvná dokumentácia, zrýchlený schvaľovací proces,
- odloženie poskytnutej platby (od 30 dní a viac) a tým jeho zvýšenie konkurencieschopnosti,
- po vzniku pohľadávky vyplatenie peňažných prostriedkov,
- preplatenie hodnoty pohľadávky až do výšky 100 %,
- zrýchľuje cash-flow a poľahčuje súvahu.

Všeobecná úverová banka, a.s. je v porovnaní s Tatra Bankou, a.s. o niečo výhodnejšia. Výhody, ktoré Všeobecná úverová banka, a.s. oproti Tatra Banka, a.s. ponúka, sú vo vyplatení peňažných prostriedkov do výšky 100 % hodnoty pohľadávky a možnosti odkladu platby pre odberateľa. Banky majú spoločné zabezpečené odkupovanie pohľadávok.

4.2.3 Poskytovanie forfaitingu spoločnosťou ČSOB, a.s.

ČSOB, a.s. ponúka na území Slovenskej republiky rôzne formy forfaitingu ako:

- odkup pohľadávky bez spätného regresu,
- žiadny starostený úver pre dodávateľa,
- predfinancovanie pohľadávok v tuzemskom a medzinárodnom obchode, vzniknuté kúpou alebo predajom tovarov a služieb.

Odkupovanie pohľadávok rozdeľuje banka ČSOB následne rovnakým spôsobom ako Tatra banka, a.s., t. j.:

- zabezpečené avalovanou zmenkou,
- zabezpečené bankovou platobnou zárukou,
- zabezpečené dokumentárnym akreditívom.

Medzi výhody poskytovania forfaitingu ČSOB, a.s. môžeme považovať:

- rýchlym získaním finančných prostriedkov, vedie k zlepšeniu cash – flow dodávateľa,
- riziko nezaplatenia pohľadávky preberá banka,
- oddialenie platby pre dodávateľa, čím nadobúda dodávateľský úver (ČSOB, 2020).

4.3 Praktická aplikácia faktoringu a forfaitingu

Všetky poznatky ktoré sme získali z literatúry o faktoringu a forfaitingu, sme následne použili v troch modelových príkladoch, resp. prípadových štúdií. Prvé dve prípadové štúdie sú určené pre faktoringový obchod dvoch vybraných bánk. Prvá prípadová štúdia je zameraná na faktoringový obchod v podmienkach Všeobecnej úverovej banky a.s. a druhá prípadová štúdia sa pre porovnanie týka Tatra Banky a.s.. Prípadová štúdia číslo tri je zameraná na forfaitingový obchod.

4.3.1 Prípadová štúdia I

Využitie faktoringu Všeobecnej úverovej banky a.s. poskytne klientovi do 24 hodín preddavok vo výške 90 % z hodnoty faktúry na účet. Z nominálnej hodnoty vo výške 90 % predstavuje spracovateľský poplatok 0,4 %. Až následne po uhradení celkovej faktúry odberateľom klienta, banka klientovi odošle doplatok vo výške 10 % z hodnoty faktúry. Euribor alebo Eur Libor + riziková marža banky alebo základná úroková sadzba pre kontokorentné úvery + likviditná prirážka banky, sa používa ako úroková sadzba. Všetky poskytnuté údaje v prípadovej štúdií sú prevzaté z verejne dostupných informácií Všeobecnej úverovej banky a.s..

Následne klient postúpi pohľadávku vo výške 180 000 € s lehotou splatnosti do 60 dní. Ďalej sa faktúra prednesie faktoringovej spoločnosti spoločne so zjednanými podmienkami na odkúpenie pohľadávky. Klient si na účet pripíše sumu 162 000 € od faktoringovej spoločnosti a po uhradení 100 % hodnoty financovanej faktúry klienta bude na jeho účet pripočítaný doplatok. Čo znamená 10 % z nominálnej hodnoty faktúry v sume 18 000 € a zarátaná spracovateľská platba v dojednanej sume 0,4 % v hodnote 720 €. Klient

je povinný uhradiť faktúru v deň splatnosti, pričom mu faktor následne pripíše zvyšných 10 % zo sumy pohľadávky v hodnote 18 000 €.

Očakávajme, že spracovateľský poplatok bude predstavovať 0,4 %. Z financovanej časti predstavuje úroková sadzba Eur Libor je určený 0,30875 % ročne + 2 % ročne (riziková marža banky alebo základná úroková sadzba pre kontokorentné úvery) = 2,30875 %.

Tabuľka 7 Výpočet faktoringového obchodu spoločnosti Všeobecnej úverovej banky

Nominálna hodnota faktúry	180 000 €
Zálohová platba	162 000 €
Úroková sadzba	2,30875 %
Úrok (za 60 dní)	$162\,000\text{ €} \times 60\text{ dní} \times 2,3087\text{ / }360 = 62\,336,25\text{ €}$
Spracovateľský poplatok	720 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2021.

Na základe vykonaných výpočtov môžeme konštatovať, že **celkové finančné náklady v prípadovej štúdií 1 tvoria celkovú sumu 63 056,25 €** na jednu postúpenú faktúru vo výške 180 000 € (úrok 62 336,25 € + spracovateľský poplatok 720 €, t. j. 35,03 % z celkovej hodnoty faktúry) (Všeobecná úverová banka, 2021).

4.3.2 Prípadová štúdia 2

Factoring Tatra banky a.s. dodá klientovi taktiež do 24 hodín preddavok vo výške 90 % z hodnoty faktúry na účet. Podnik očakáva, že z nominálnej hodnoty vo výške 90 % bude spracovateľský poplatok predstavovať 0,8 %. Následne po uhradení celkovej faktúry odberateľom klienta, banka klientovi odošle taktiež doplatok vo výške 10 % z hodnoty faktúry. Euribor alebo Eur Libor + riziková marža banky alebo základná úroková sadzba pre kontokorentné úvery + likviditná prirážka banky, t. j. používa sa ako úroková sadzba. Všetky poskytnuté údaje v príklade boli prevzaté z verejne dostupných informácií Tatra banky a.s..

Klient postúpi pohľadávku vo výške 180 000 € s lehotou splatnosti do 60 dní. Ďalej sa faktúra prednesie faktoringovej spoločnosti dokopy so zjednanými podmienkami na odkúpenie pohľadávky. Klient si na účet pripíše sumu 162 000 € od faktoringovej

spoločnosti a po uhradení 100 % hodnoty financovanej faktúry klienta bude na jeho účet pripočítaný doplatok. Čo znamená 10 % z nominálnej hodnoty faktúry v sume 18 000 € a zarátaná spracovateľská platba v dojednanej sume 0,8 % v hodnote 1 440 €. Klient je povinný uhradiť faktúru v deň splatnosti, pričom mu faktor následne pripíše zvyšných 10 % zo sumy pohľadávky v hodnote 18 000 €.

Očakávajme, že spracovateľský poplatok bude predstavovať 0,8 %. Z financovanej časti predstavuje úroková sadzba 2,760 %.

Tabuľka 8 Výpočet faktoringového obchodu spoločnosti Tatra banka

Nominálna hodnota faktúry	180 000 €
Zálohová platba	162 000 €
Úroková sadzba	2,760 %
Úrok (za 60 dní)	$162\,000\text{ €} \times 60\text{ dní} \times 2,760 / 360 = 74\,520\text{ €}$
Spracovateľský poplatok	1 440 €

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2021

Na základe vykonaných výpočtov môžeme konštatovať, že **celkové finančné náklady v prípadovej štúdií 2 tvoria celkovú sumu 75 960 €** na jednu postúpenú faktúru vo výške 180 000 € (úrok 74 520 € + spracovateľský poplatok 1 440 €, t.j. 42,2 % z celkovej hodnoty faktúry) (Tatra banka, 2021).

4.3.3 Prípadová štúdia 3

Spoločnosť XYZ s.r.o. má u cudzokrajného odberateľa s trojročnou dobou splatnosti pohľadávky vo výške 180 000 €. Klienta v Tatra Banke, a.s. vychádza úroková miera 8 % p.a. Tatra banka si k tejto úrokovej miere pripíše spracovateľský poplatok vo výške 5 % z hodnoty preplatennej pohľadávky, ktorá je ponúkaná bankou.

Pri výpočte diskontu použijeme nasledovný vzorec:

$$k = F \times D_k \times s$$

kde: k - výška diskontu, F - fakturovaná suma, D_k - dĺžka zmluvy v rokoch, s - diskontná sadzba v tvare desatinného čísla.

$$\text{Diskont : } k = 180\,000 \text{ €} \times 3 \times 0,11 = 59\,400 \text{ €}.$$

Pri výpočte odkúpenia pohľadávky použijeme vzorec:

$$KD = F - k (KD - \text{cena odkúpenia}).$$

Odkúpenie pohľadávky forfaitérom (Tatrabankou):

$$KD = 180\,000 - 59\,400 = 120\,600 \text{ €}.$$

Tatra banka, a.s. odkupuje pohľadávku s diskontnou sadzbou spolu s prirážkou, ktorá zahrňuje zisk a pokrýva náklady a podstupované riziká. Celkové náklady v Tatra banke, a.s. boli vyčíslené na 59 400 €. V konečnom dôsledku klient zinkasuje 67 % z pôvodnej preplatenej hodnoty pohľadávky v hodnote 120 600 €. V porovnaní s faktoringovým obchodom je financovanie pre klienta finančne výhodnejší ako pri forfaitingu.

4.4 Využitie faktoringových služieb v porovnaní s inými zdrojmi financovania na Slovensku za obdobie rokov 2017 – 2019

V tejto časti bakalárskej práce sa budeme venovať využitiu faktoringových služieb na Slovensku za časové obdobie 2017 - 2020, ktoré budeme porovnávať s inými zdrojmi financovania ako je lízing a splátkové financovanie. Konkrétne sa budeme venovať analýze ich nárastu, či prípadného poklesu v medziročnej zmene v %. Potrebné údaje sme čerpali z údajov poskytnutých Národnou Bankou Slovenska. V ďalšom kroku sa zameriame na podiel aktív jednotlivých typov spoločností a medzi nimi uvedieme zmeny využívania faktoringu v rámci každého roku.

Lízing je momentálne najrozšírenejšou formou financovania malých podnikov, ale mnohokrát je využitý aj pre bežné potreby ľudí. Ak firma alebo fyzická osoba nemá dostatok kapitálu, môže využiť túto formu financovania, ktorá pomôže zaobstarat' si potrebný majetok. Z vecného hľadiska ide o prenájom predmetov dlhodobej spotreby užívateľmi, ktorí ich využívajú na presne určený alebo neurčený čas. Pri finančnom hľadisku ide o formu úverového krytia dlhodobých potrieb podniku (Medved' – Tkáč a kol., 2012).

Splátkové financovanie môže klient využiť na rôzne potreby. Zvyčajne pomocou splátkového financovania, klient nakupuje spotrebný tovar ako motorové vozidlá, domáce potreby, nábytok, elektronika, služby a pod. Splátkové financovanie je klientom ponúkané do rôznej výšky sumy, ktorú si každý zákazník individuálne zažiada.

4.4.1 Medziročné zmeny aktív

V tejto časti bakalárskej práce popíšeme medziročné zmeny aktív vybraných zdrojov financovania v rámci troch sledovaných rokov, t. j. v roku 2017, 2018 a 2019, sledovaných v štvrtročných intervaloch. Ako už bolo uvedené, medzi vybrané formy financovania sme si zvolili lízing, faktoring a splátkové financovanie.

Tabuľka 9 Medziročná zmena aktív vybraných foriem financovania v roku 2017

Zdroje financovania	Medziročná zmena miery využívania zdrojov financovania (v %)			
	31.3.2017	31.6.2017	31.9.2017	31.12.2017
Lízing	4,59 %	3,81 %	6,88 %	7,42 %
Faktoring	106,58 %	172,65 %	225,11 %	251,11 %
Splátkové financie	-1,01 %	-2,80 %	3,79 %	9,87 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

Z tabuľky 7 vyplýva, že najvyššie zmeny aktív sa týkajú hlavne faktoringu. V roku 2017 vo štvrtom kvartály došlo k najvyššiemu nárastu medziročnej zmeny faktoringu v porovnaní s ďalšími formami financovania. V roku 2017 faktoringové služby dosiahli veľmi vysoké nárasty aktív až do výšky 251,11 % oproti minulému roku, tento nárast mohol byť spôsobený aj zjednodušením podmienok na získanie tejto formy financovania. Ostatné formy financovania nepociťujú vysoké výkyvy.

Tabuľka 10 Medziročná zmena aktív vybraných foriem financovania v roku 2018

Zdroje financovania	Medziročná zmena miery využívania zdrojov financovania (v %)			
	31.3.2018	31.6.2018	31.9.2018	31.12.2018
Lízing	9,54 %	8,30 %	9,39 %	9,99 %
Faktoring	-7,64 %	- 16,62 %	- 13,88 %	- 46,62 %
Splátkové financie	- 19,47 %	- 18,37 %	- 17,21 %	- 4,55 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

V tabuľke 8 je v porovnaní s ostatnými kvartálmi porovnaných rokov, najvyšší pokles aktív faktoringu, ktorý bol zistený v štvrtom kvartály roku 2018 a to s poklesom - 46,62 %. Pokles faktoringu mohol byť spôsobený dobrou finančnou kondíciou podnikov a nízkou úrokovou sadzbou hypotekárnych úverov, ktorá mohla byť využitá ako ďalšia forma financovania podniku. Pri porovnaní ostatných uvedených spoločností ako lízing a splátkové financovanie sme zanalyzovali, že ich aktíva nepredstavujú nadmerne vysoké výkyvy v medziročnej zmene v %, ako pri faktoringu. Splátkové financovanie má taktiež oproti minulému roku 2017 pokles aktív, pričom obraty faktoringových služieb minulý rok vysoko narástli a v roku 2018 začínajú postupne klesať.

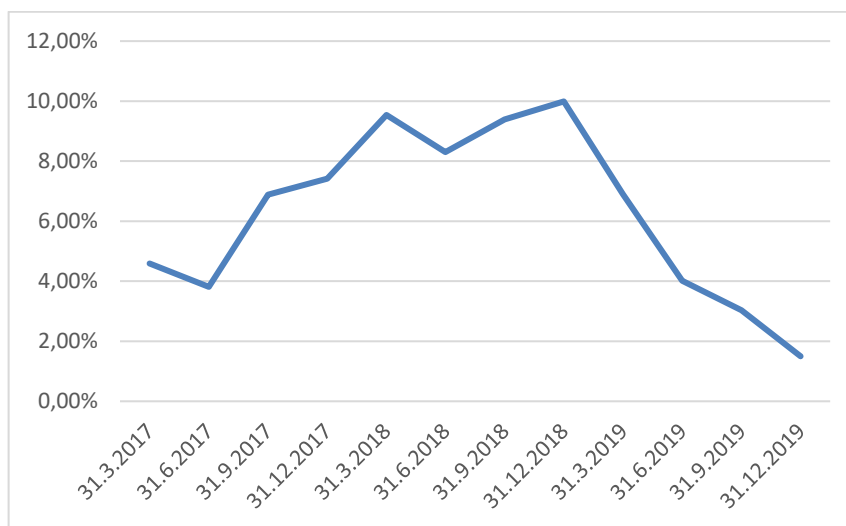
Tabuľka 11 Medziročná zmena aktív vybraných foriem financovania v roku 2019

Zdroje financovania	Medziročná zmena miery využívania zdrojov financovania (v %)			
	31.3.2019	31.6.2019	31.9.2019	31.12.2019
Lízing	6,89 %	4,01 %	3,03 %	1,50 %
Faktoring	-46,62 %	-40,86 %	-45,13 %	-50,87 %
Splátkové financie	-4,55 %	-6,50 %	-10,00 %	0,80 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

Pri porovnaní s predchádzajúcimi rokmi môžeme v roku 2019 konštatovať, že lízing dosiahol medziročný pozitívny nárast aktív. Ak ide o faktoringové služby dochádza k väčším výkyvom a taktiež k vysokým poklesom v období 2018 – 2019, ktoré narastajú negatívnym smerom. Dôsledkom mohlo byť zníženie úrokových sadzieb pri poskytovaní lízingu. Nižšie obraty potvrdili aj splátkové financie, ktoré neboli v takom výškovom poklese ako pri faktoringu, pričom v poslednom kvartály došlo k pozitívnemu nárastu obrátov o skoro jedno percento.

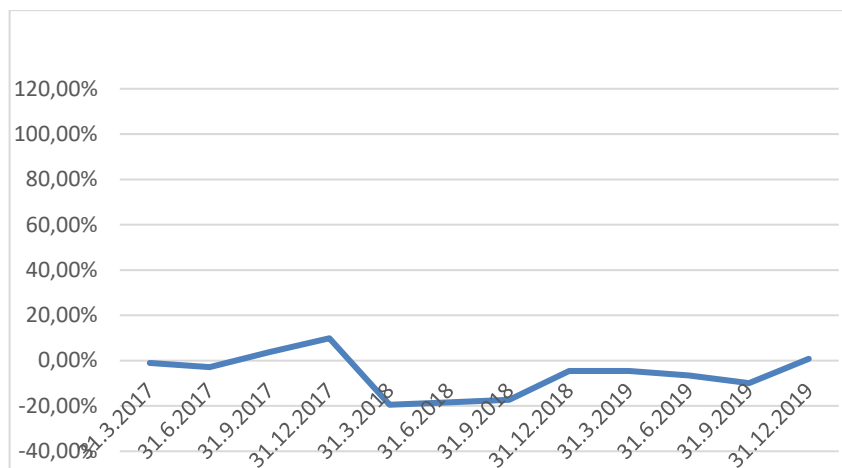
Vyššie uvedené údaje v tabuľkách sme následne premietli do grafov pre názorné grafické porovnanie.

Obrázok 4 Medziročné zmeny aktív lízingu v období 2017 až 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

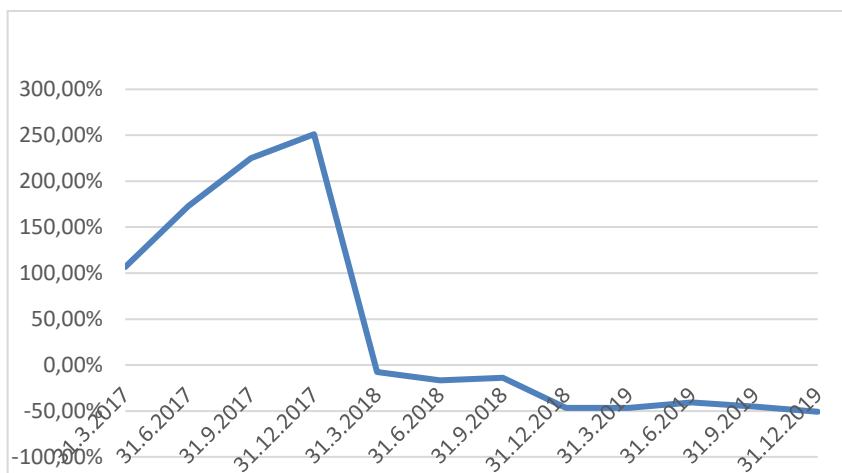
Z uvedených údajov v tabuľkách pre financovanie podnikov a fyzických osôb uvedenými spoločnosťami, ktoré ponúkajú tieto formy financovania považovať za najviac výhodný lízing, ktorý ma každý rok aj v medziročnej zmene pozitívny nárast aktív. Koncom roka 2018 a rokom 2019 začali aktíva lízingových spoločnosti výraznejšie klesať, ale v skutočnosti išlo o klesanie v rozmedzí len 8 %.

Obrázok 5 Medziročné zmeny aktív splátkového financovania v období 2017 až 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

Na druhom mieste uvedieme spoločnosti so splátkovým financovaním, ktorých výkyvy v aktívach a medziročných zmenách pociťujú v menších číselných poklesoch a nárastoch ako pri faktoringových službách, ale naopak vyšších ako pri lízingovom financovaní.

Obrázok 6 Medziročné zmeny aktív faktoringových služieb v období 2017 až 2019

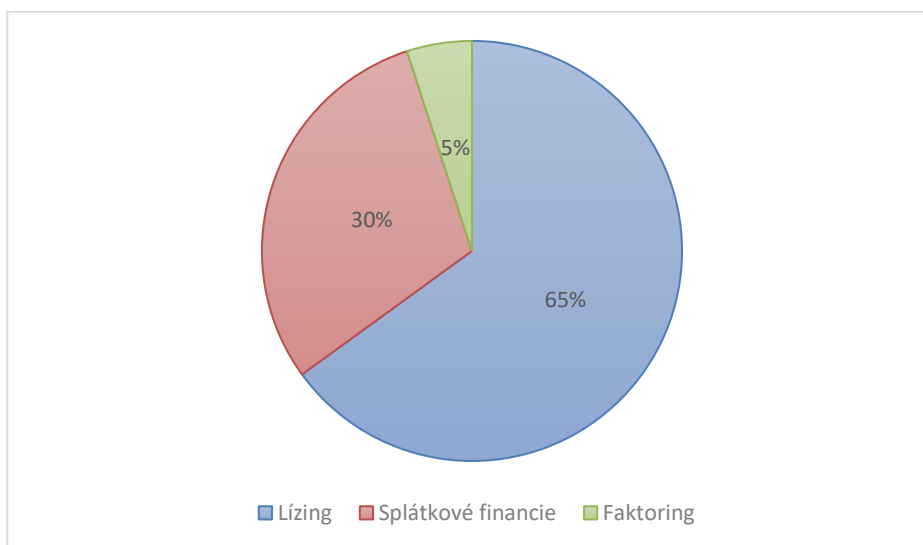
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

Pri faktoringových službách spoločnosti pociťujú vysoké číselné výkyvy týkajúce sa prioritne negatívnych poklesov aktív. Napriek roku 2017, kedy zaznamenali najvyšší

pozitívny nárast faktoringových služieb, spoločnosti v ďalších rokoch a v medziročných zmenách pocíťovali každoročný pokles aktív.

4.4.2 Podiel jednotlivých typov spoločností

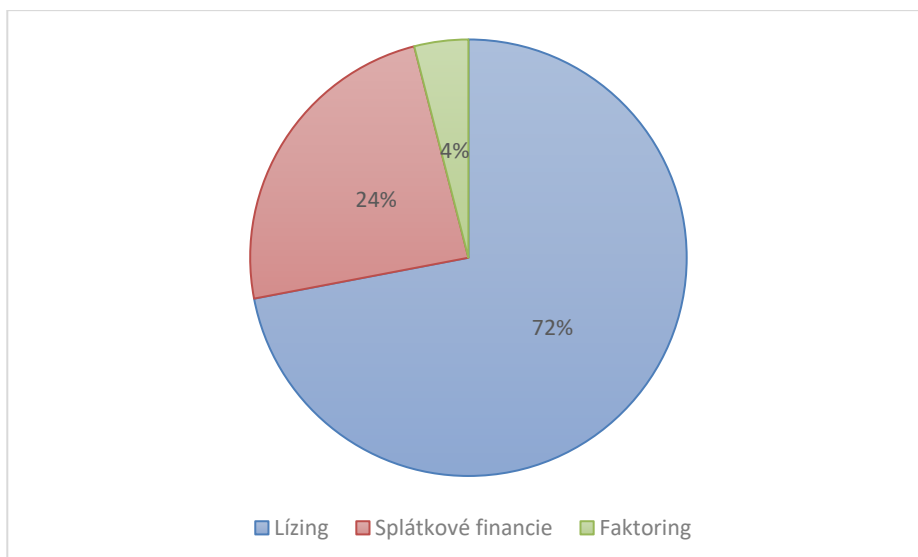
V tejto podkapitole bakalárskej práce pomocou grafov znázorníme, podiely jednotlivých foriem financovania za obdobie rokov 2017 – 2019, ktoré sme analyzovali v predchádzajúcej podkapitole pri medziročných zmenách.

Obrázok 7 Percentuálny podiel vybraných foriem financovania za rok 2017

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

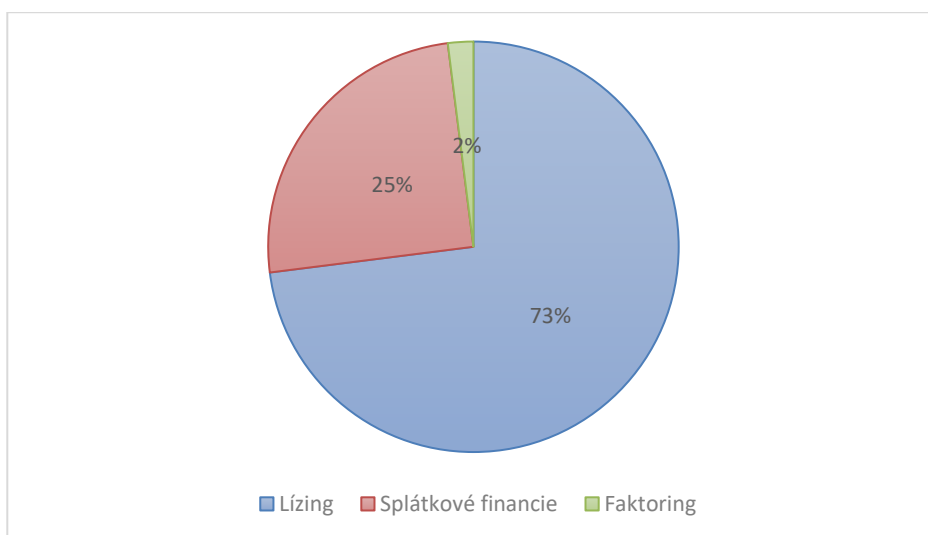
V roku 2017 bol podiel lízingových spoločností na trhu na úrovni 65 %, čo je najvyššou hodnotou z porovnávaných zdrojov financovania. Nasledujú spoločnosti splátkového financovania, ktoré nadobudli postavenie na trhu ako druhé pri 30 % a faktoringové spoločnosti s podielom 5 %, v ktorom došlo aj k najvyššiemu počtu faktoringových spoločností za analyzované roky, pričom v porovnaní s ostatnými dvoma zdrojmi je veľmi nízkym konkurentom.

Obrázok 8 Percentuálny podiel vybraných foriem financovania za rok 2018

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

V roku 2018 v rámci troch porovnávaných zdrojov financovania boli opäť lídrom lízingové spoločnosti s hodnotou 72 %, ktorá je druhou najvyššou hodnotu za porovnávané roky. Na rozdiel od predchádzajúceho roku sa ich podiel na trhu zvýšil o 7 %. Nasledujú spoločnosti splátkového financovania s úrovňou 24 %, ktoré oproti minulému roku klesli o 6 % a faktoringové spoločnosti s podielom 4 % a minuloročným poklesom o 1 %.

Obrázok 9 Percentuálny podiel vybraných foriem financovania za rok 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

V rámci spoločností poskytujúcich úvery a pôžičky nebankovým spôsobom si dlhodobo najvýznamnejšiu pozíciu udržiavajú lízingové spoločnosti. V roku 2019 bol ich podiel na celkových aktívach 73 %, čo je najvyššou hodnotou za porovnávajúce roky. Za nimi nasledujú spoločnosti splátkového financovania 25 % a faktoringové spoločnosti, ktoré každým rokom klesajú s podielom 2 %.

5 Diskusia

Vlastným výberom sme v predchádzajúcej časti bakalárskej práce, t. j. vo výsledkoch práce vybrali z bánk na Slovensku troch adeptov, v rámci ktorých sme porovnávali poskytované typy financovania vo forme faktoringu a forfaitingu a taktiež podmienky, ktoré musia byť dodržané pri financovaní týmito formami. Pri tejto analýze sme došli k úsudkovému záveru, ktorá banka by mohla byť pre klientov najlepšie poskytujúcou pre financovanie faktoringom a forfaitingom. Usúdili sme, že každá banka poskytujúca faktoring a forfaiting je vhodná len pre konkrétneho klienta, ktorému vyhovujú jej podmienky. Keďže každá banka poskytuje iný druh financovania faktoringom a forfaitingom a jej podmienky sú približne rovnaké alebo úplne rozdielne, je v povahe klienta vybrať si, ktorá banka je preňho výhodnejšou pre poskytovanie financovania faktoringom a forfaitingom pre jeho podnik.

5.1 Porovnanie faktoringového obchodu vybraných bánk

V prípadových štúdiách sme uviedli dva názorné príklady na faktoringový obchod poskytovaný dvoma rôznymi bankami. Prvý príklad bol zameraný na faktoringový obchod poskytovaný Všeobecne úverovou bankou a.s. a druhý prezentoval podmienky Tatra banky a.s..

Tabuľka 12 Porovnanie faktoringového obchodu vybraných bánk

Banka	Celkové finančné náklady
Všeobecná úverová banka, a.s.	1 343,36 €
Tatra Banka, a.s.	2 185,20 €

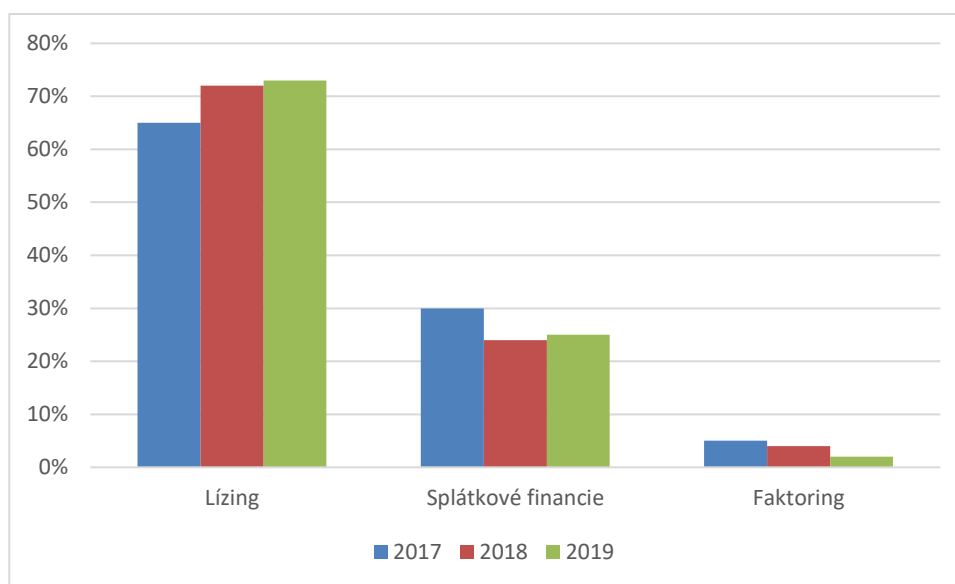
Zdroj: Vlastné spracovanie, 2021.

Z vypracovaných modelových príkladov z predchádzajúcej kapitoly v tabuľke 10 poukazujeme na to, že najvýhodnejší výber banky poskytujúcej faktoringový obchod predstavuje Všeobecná úverová banka, a.s., kvôli jednoznačne nižšiemu úroku a spracovateľskému poplatku. Práve vybrané hodnoty predmetnej banky tvorili nižšie celkové finančné náklady pre klienta, ako v porovnaní v Tatrabanke, a.s..

Klientom by sme odporúčali výber prvej banky, t. j. Všeobecnej úverovej banky, a.s., ktorá poskytuje nižšie celkové finančné náklady.

5.2 Podiely aktív vybraných foriem financovania

V prípade analýzy podielov obrátov vybraných zdrojov financovania v rokoch 2017 - 2019, by sme chceli poukázať na to, že faktoringové služby sú menej poskytované ako lízing alebo splátkové financovanie. V prípade lízingových spoločností ide o najvyšší dopyt po tomto druhu financovania zo strany podnikov, či fyzických osôb.

Obrázok 10 Podiely aktív vybraných foriem financovania v rokoch 2017 – 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa NBS, 2021.

Obrázok 10 poukazuje na viditeľný obrazový, ale aj číselný rozdiel v o vybraných porovnávaných formách financovania ako je lízing, splátkové financovanie a faktoring. Najviac využívanou formou financovania klientmi je jednoznačne lízing, hneď za ním nasleduje splátkové financovanie a nakoniec poslednou najmenej využívanou formou financovania sú faktoringové služby. Túto skutočnosť môže potvrdzovať aj fakt, že s predošlými dvoma zdrojmi financovania sú klienti na Slovensku viac oboznámení, ako s faktoringovými službami, ktoré sú na trhu pomerne krátko na to, aby boli v rovnakej miere využívané.

Záver

Faktoring je najnevyčajnejšou finančnou praxou, ktorú mnoho spoločností využíva k získaniu prístupu k pracovnému kapitálu. Je to komplexná služba, v rámci ktorej okrem financovania klientov dokáže spravovať pohľadávky za ich odberateľov a v prípade záujmu klientov ich aj poistiť. Faktoring je vhodným zdrojom financovania predovšetkým pre malé a stredné podniky, ktorých odberatelia vyžadujú dlhšiu dobu splatnosti faktúr.

Na druhej strane forfaiting sa predovšetkým uplatňuje v zahraničnom obchode a podobne ako faktoring je formou financovania predajom pohľadávok splatnej v budúcnosti. Predstavuje odkup strednodobých a dlhodobých pohľadávok forfaitingovou spoločnosťou, pri ktorej sa jedna zmluvná strana zaväzuje vykonať službu, alebo dodať tovar za dohodnutú cenu, bez možnosti opätovného návratu pohľadávky veriteľovi, ak by bol dlžník platobne neschopný. Odkup sa realizuje obvykle iba na zaručených pohľadávkach. Odkúpením pohľadávky forfaitér preberá celé riziko nezaplatenia. Výhoda pre dodávateľa vo forfaitingu, že nemusí mať voľný kapitál. Dodávateľ získava predajom pohľadávky od forfaitéra obchodný úver, za ktorý preberá riziká forfaitér.

Hlavným cieľom záverečnej práce bolo analyzovať možnosti poskytovania a mieru využívania faktoringu a forfaitingu, ako osobitnej formy financovania v podmienkach Slovenskej republiky.

Prvá kapitola bola venovaná teoretickému vymedzeniu základných pojmov faktoringu a forfaitingu, charakteristikám, funkciám a druhom. Taktiež sme porovnávali výhody a nevýhody faktoringu a forfaitingu.

Nosnou časťou záverečnej práce môžeme považovať porovnanie bánk a taktiež modelové príklady, t. j. prípadové štúdie na faktoringový a forfaitingový obchod. Vo štvrtej kapitole sme rozobrali podiely faktoringových spoločností v porovnaní s inými zdrojmi financovania na území Slovenska v medziročných zmenách v % v jednotlivých rokoch 2017 - 2019. Poskytli sme názornú ukážku faktoringovej a forfaitingovej operácie. Snažili sme sa poukázať na tieto formy financovania, ich analýzu a prínos pre klientov. Načrtli sme spôsoby využívania týchto foriem financovania pre podnikateľské subjekty.

Vypracovaním bakalárskej práce sme si rozšírili teoretické, ale aj praktické znalosti týchto foriem financovania. Verím, že tieto znalosti nám budú nápomocné v prípadnom uplatnení sa v podnikateľskom alebo v bankovom sektore.

Zoznam použitej literatúry

1. BELÁS, Jaroslav et al. 2010. *Management komerčných bánk, bankových obchodov a operácií*, Žilina: GEORG., 2010. 470 s. ISBN 978-80-89401-18-5.
2. DVOŘÁK, Petr 2005. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*, 3. Vyd. Praha: Linde, 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
3. ĎURIŠOVÁ, Mária, JACKOVÁ, Anna 2007. *Podnikové financie*, Žilina: EDIS – vydavateľstvo TU, 2007. 178 s. ISBN 978-80-8070-661-6.
4. HYRÁNEK, Eduard, JÁNOŠOVÁ, Veronika, 2009. *Dlhové financovanie*, Bratislava: EKONÓM, 2009. 112 s. ISBN 978-80-225-2686-9.
5. KRIŠTOFÍK, Peter et al. 2010. *Podnikové financie*, Banská Bystrica: Duma, 2010. 203 s. ISBN 978-80-96783-36-6.
6. FETISOVOVÁ, Elena a kolektív: *Podnikové financie, zbierka príkladov*. Bratislava: JURA Edition, spol. s.r.o., 2005, ISBN 80-8078-030-7.
7. HYRÁNEK, Eduard – BIKÁR, Miloš. 2010. *Manažment úvrovňového financovania a úverových obchodov*. 1. Vyd. Bratislava: EKONÓM, 2010. 224 s. ISBN 978-80-225-3042-2.
8. TKÁČOVÁ, Dana, et al. 2009. *Finančné trhy a bankovníctvo*. 1. Vyd. Žilina: GEORG, 2009. 268 s. ISBN 978-80-89401-01-7.
9. KANTNEROVÁ, Liběna. 2016. *Základy bankovníctví: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, 213 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-595-4.
10. MELUZÍN, Tomáš, ZEMAN, Václav *Bankovní produkty a služby. Bankovníctví 1*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2014. 198 str. ISBN 978-80-214-4841.
11. MINTÁL, Ján: *Faktoring a forfaiting v podnikateľskej praxi*, In: *Dane, účtovníctvo a odvody č. 07-08/2008*, Vyd. Žilina: Poradca, 2008, ISSN: 1336-7986, 148 s.
12. KRIŠTOFÍK, Peter et al. 2010. *Podnikové financie*, Banská Bystrica: Duma, 2010. 203 s. ISBN 978-80-96783-36-6.
13. RADOVÁ, Jarmila, et al. 2009. *Finanční matematika pro každého*. 7. Vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. 296 s. ISBN 978-80-247-3291-6.
14. MÁČE, Miroslav, *Platební styk*, Vyd. Grada Publishing, r.2006, ISBN 80-247-1725-5.
15. MACHKOVÁ, Hana. et al. 2010. *Mezinárodní obchodní operace*. 5. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3237-4.

16. PODOLÁK, Alojz a kol. 2007. *Medzinárodný obchod a formovanie agroobchodnej politiky*. Nitra 2007, ISBN 978-80-8069-863-8.
17. STUCHLOVÁ, Lenka. 2005. *Factoring vám uvoľní potrebné peníže*. In: Hospodárske noviny, 6.9.2005.
18. BEŇOVÁ, Elena. et al. 2007. *Financie a mena*. 2. Vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2007. 391 s. ISBN 978-80-8078-142-2.
19. ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva – MACHKOVÁ, Hana a kol.: *Medzinárodní obchodní operace*. 1. vyd. Praha: HZ Editio, 1998. ISBN 80-860009-20-3.
20. MEDVEĎ, Jozef et al. 2012. *Banky teória a prax*, 1. Vyd. Bratislava: Sprint 2 s.r.o., 2012. 571 s. ISBN 978-80-89393-73-2.
21. MEDVEĎ, Jozef – TKÁČ, Marián a kolektív. *BANKY história, teória a prax*. Bratislava: Sprint 2, 2012. ISBN 978-80-89393-73-2.
22. RADOVÁ, Jarmila, DVOŘÁK, Petr, MÁLEK, Jiří 2007. *Finanční matematika pro každého*, 6. Vyd. Praha: Grada, 2007. 293 s. ISBN 978-80-24722-33-7.
23. SCHLOSSBERGER, Otakar, SOLDÁNOVÁ, Marcela 2008. *Platební styk*, Praha: Bankovní institút, 2008. 435 s. ISBN 978-80-72651-07-8.
24. JANKOVSKÁ, Anežka et al. 2012. *Finančný slovník výkladový*, Bratislava: Iura edition, 2012. 502 s. ISBN 978-80-80784-69-0.
25. KOLEKTÍV AUTOROV. 2004. *Bankovníctví*, 5. Vyd. Praha: Bankovní institút, a. s., 2004. 292 s. ISBN 80-7265-035-1.
26. ROSE, Peter S. a Milton H. MARQUIS. 2009. *Money and capital markets: financial institutions and instruments in a global marketplace*. 10th ed. Boston: McGrawHill, 767 s. The McGraw-Hill/Irwin series in finance, insurance, and real estate. ISBN 978-007-126881-3.
27. SCHNECK, Ottmar: *Handbuch alternative Finanzierungsformen*, 1. vydanie, Vyd. 28. Weinheim: Wiley-VCH Verlag, 2006, ISBN: 978-3527502196.

Internetové zdroje

1. VŠEOBECNÉ OBCHODNÉ PODMIENKY PRE FAKTORING A FORFAITING. Všeobecné podmienky. [online]. 2014. [cit.23.03.2021]. Dostupné na: <FAK_Vseobecne podmienky_2014_po dodatku_1_uplne znenie_08_11_16_FAK_Vseobecne podmienky_2014_po dodatku_1_uplne znenie_08_11_16 (tatrabanka.sk)>
2. PRODUKTOVÉ OBCHODNÉ PODMIENKY PRE FAKTORING SLOVENSKEJ SPORITEĽNE, A.S. Obchodné podmienky. [online]. 2020. [cit.28.03.2021]. Dostupné na: <https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/obchodne-podmienky-banky/pop-podnikatel-factoring-16052020.pdf>
3. AGREGOVANÁ ŠTATISTICKÁ BILANCIA LÍZINGOVÝCH SPOLOČNOSTÍ, FAKTORINGOVÝCH SPOLOČNOSTÍ A SPOLOČNOSTÍ SPLÁZKOÉHO FINANCOVANIA. Štatistické údaje. [online]. 2017. [cit.25.03.2021]. Dostupné na: <Štatistické údaje - www.nbs.sk>
4. FAKTORINGOVÉ SLUŽBY. Všeobecné podmienky. [online]. 2014. [cit.18.03.2021]. Dostupné na: < Faktoringové služby | VÚB banka (vub.sk)>